

Florentina Chifu

Petre Ștefănescu

Muzică și mișcare

Clasa a IV-a

Semestrul

I

Manual realizat în conformitate cu programa școlară
pentru disciplina *Muzică și mișcare*, clasele a III-a – a IV-a,
aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014

Asociația
Telefonul Copilului

116 111
TELEFONUL COPILULUI

www.telefonulcopilului.ro

LITERA

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3616/07.04.2016 și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015–2016.

Inspectoratul școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Muzică și mișcare Manual pentru clasa a IV-a. Semestrul I

Florentina Chifu, Petre Ștefănescu

Referent științific: Prof. Diana Nuțeanu

Copyright © 2016 Grup Media Litera

Toate drepturile rezervate

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Mihaela Spurcaci

Corector: Carmen Bitlan

Ilustrații: Dreamstime, Shutterstock

Desene realizate de: Valeriu Stih, Cornelia Cardamisa

Copertă: Vlad Panfilov

Tehnoredactare: Banu Gheorghe

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIFU, FLORENTINA

Muzică și mișcare : manual pentru clasa a III-a / Florentina Chifu,
Petre Ștefănescu. - București : Litera, 2015.

2 vol.

ISBN 978-606-33-0585-6

Semestrul 1. - 2016. - ISBN 978-606-33-0583-2

I. Ștefănescu, Petre

78(075.33)

Dragă prietene,

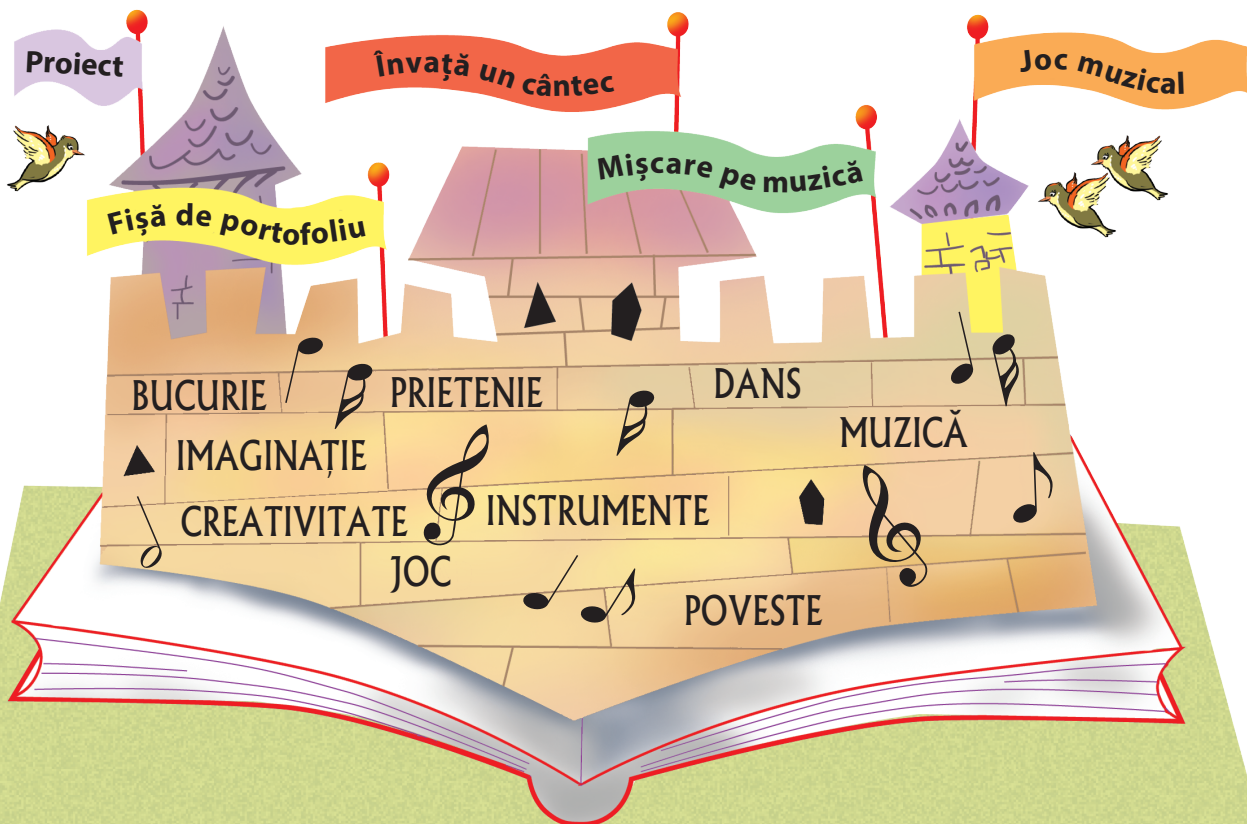
Bine te-am găsit!

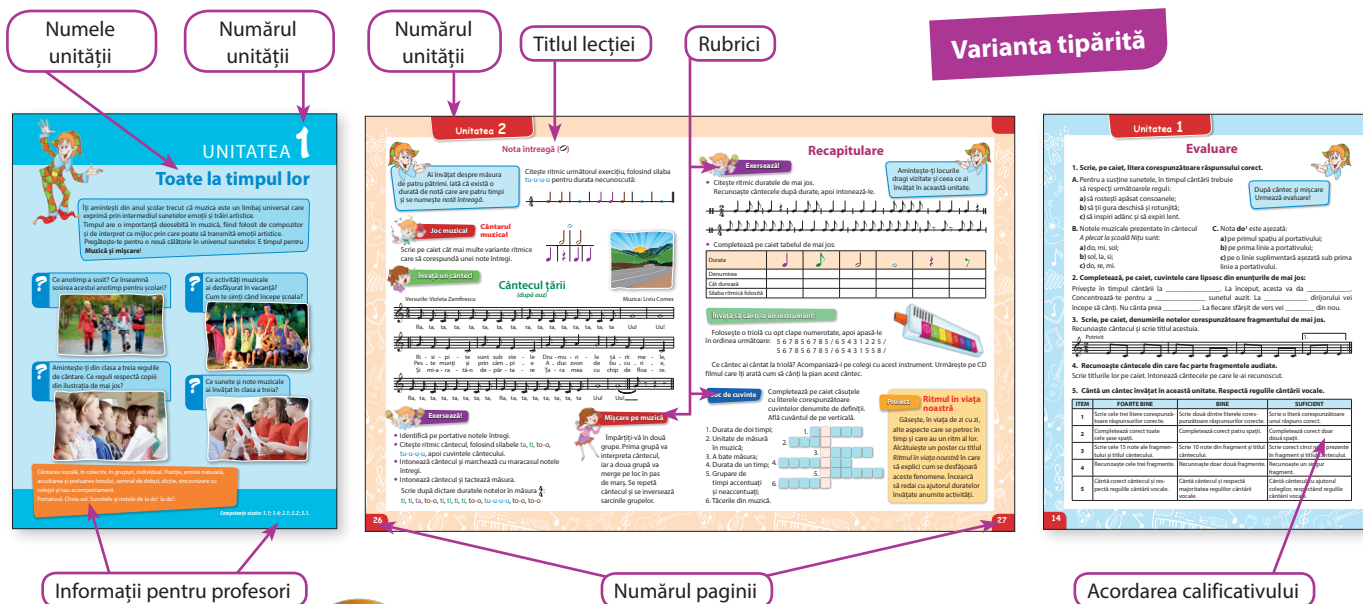
Sunt **Arlechinul Cântăreț** și te voi însoți în călătoria prin paginile manualului de **Muzică și mișcare**. Vom străbate împreună drumul către Împărăția Muzicii.

Prieteni și ajutoare de nădejde îți vor fi **cântecele, mișcarea, imaginația, gândirea, joaca și creativitatea!**

Îți urez mult succes în călătoria muzicală!

Structura manualului

Varianta digitală

Forma electronică a manualului școlar are un conținut similar celei tipărite a manualului școlar și cuprinde, în plus, o serie de activități multimedia interactive de învățare (stative, animate, interactive).

Acest simbol te ajută să identifici paginile din manual cu activități multimedia de învățare.

Competențe generale și specifice, conform programei școlare pentru disciplina **MUZICĂ ȘI MIȘCARE**, clasele a III-a – a IV-a, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical

- 1.1. Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde, a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe de natură muzicală și de mișcare corporală/scenică
- 1.2. Corelarea înălțimilor de sunete și a valorilor de note și pauze cu notația muzicală
- 1.3. Sesizarea în cadrul cântecelor, a unor elemente de formă (repetiție/schimbare, alternanță strofă/refren)

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

- 2.1. Cântarea individuală, în mici grupuri, în colectiv, însoțită de elemente de mișcare cu diferențieri expresive
- 2.2. Utilizarea notației înălțimilor sunetelor și valorilor ritmice ale notelor și pauzelor pentru însușirea unor cântece

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

- 3.1. Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale însoțite de dans
- 3.2. Diferențierea anumitor caracteristici (muzicale și de mișcare) în exprimarea prin dans
- 3.3. Improvizarea unor melodii, asociate cu mișcări corporale

UNITATEA 1

Toate la timpul lor

Muzica este un limbaj universal care exprimă, prin intermediul sunetelor, trăiri artistice.

Timpul are o importanță deosebită în muzică, fiind folosit de compozitor și de interpret ca mijloc prin care poate să transmită emoții artistice.

Pregătește-te pentru o nouă călătorie în universul sunetelor. E timpul pentru **Muzică și mișcare!**

Ce anotimp a sosit? Ce înseamnă sosirea acestui anotimp pentru școlari?

Ce activități muzicale ai desfășurat în vacanță? Cum te simți când începe școala?

Amintește-ți, din clasa a III-a, regulile de cântare. Ce reguli respectă copiii din ilustrația de mai jos?

Ce sunete și note muzicale ai învățat în clasa a III-a?

Cântarea vocală, în colectiv, în grupuri, individual. Poziție, emisie naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicție, sincronizare cu colegii și/sau acompaniament.

Portativul. Cheia sol. Sunetele și notele de la **do¹** la **do²**.

Cântarea vocală

Poziția, emisia naturală, respirația, dicția*

George Enescu spunea că „muzica este oglinda sufletului. Ea pornește din inimă și se adresează inimii”. Dar un cântec nu te poate emoționa dacă nu este cântat corect și expresiv, cu o voce plăcută.

Amintește-ți din clasa a III-a!

- De ce este necesar să stai cu spatele drept în timp ce cânți?
- De ce trebuie să ții gura larg deschisă și rotundă?
- Ce se întâmplă dacă inspiri insuficient aer atunci când cânți?
- Cum trebuie să pronunți consoanele în timp ce cânți?

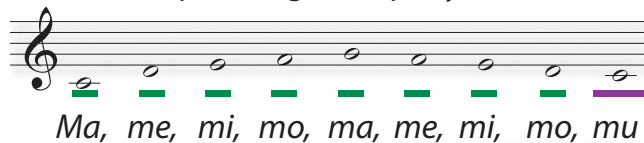
Exersează!

• Stai relaxat, cu spatele rezemat, cu palmele în poală și inspiră adânc, pe nas, apoi eliberează aerul pe gură, numărând de la 1 la 8, apoi până la 10.

• Joc: Baloane de săpun

Inspiră, apoi expiră pe gură. Încearcă să suflă cât mai mult aer în timpul expirației, pentru a face un balon cât mai mare.

- Urmărește, pe CD, filmul care îți prezintă exerciții de încălzire a vocii.
- Intonează pe o singură expirație vocalizele**:

Învăță un cântec!

Toamnă

(după auz)

Potrivit

Versurile și muzica: Florentina Chifu

1. Toam-nă, toam-nă, ai tre- cut în goa-nă Și-ai pic-tat pă - duri cu ar-gint și-a - ra - ră.
2. Și-n li - va - dă, proas-pe - te ne-a-duce, Pru - ne, me-re, pe - re, pier-sici, nuci.

Prin gră - dini bel-șug do - rit pre - sari: Var - ză, ro - șii, cea - pă, go - go - șari.
Ne in-viți cu fruc - te mul-te-n poa-lă: Hai, co - pii, ve - niți din nou la școa-lă.

* *dicție*: arta de a pronunța corect și clar un text vorbit sau cântat.

** *vocalize*: exerciții de încălzire a vocii, bazate pe vocale.

Reține!

- Ține spatele drept, pentru a putea respira ușor.
- Inspiră adânc și expiră lent, eliberând aerul treptat.
- Dozează aerul, astfel încât să îți ajungă până la sfârșitul versului.
- Inspiră din nou la sfârșitul fiecărui vers.
- Ține gura deschisă pe verticală, cu buzele ușor rotunjite, pentru o emisie bună.
- Pronunță apăsat consoanele, pentru a se înțelege cuvintele pe care le cânti.

Exersează!

- Rostește, pe o singură expirație, silabele care imită sunetul produs de:
 - vântul de toamnă: **Vuuuuuuuuuu!**
 - foșnetul copacilor: **Fâșșșș!**
- Rostește cât poți de repede: *Cântecul cântat de cântăreața încântătoare încântă cântărețul încântat.*
- Redă, prin ridicarea sau coborârea brațului, mersul melodiei (urcător sau coborător).
- Intonează cântecul, rostind mai apăsat decât în vorbire consoanele din fiecare silabă.

Cine reușește să prelungească cel mai mult sunetele? Explică de ce.

Confeționează instrumente!

- Toamna este anotimpul bogăției. Decorați-vă camera cu tărtăcuțe. Cu timpul (în câteva luni), pulpa fructelor se va usca, iar semințele se vor mișca în interior, producând sunete asemănătoare maracasului. Acompaniați-vă, în timp ce cântați, cu aceste instrumente dăruite de natură.

Acompaniază!

Intonează cântecul și marchează fiecare început de vers cu tamburina.

Mișcare pe muzică

Intonează cântecul și execută mișcări ale brațelor și ale trunchiului în ritmul cântecului.

Fii creativ!

- Imaginează-ți alte bogății aduse de toamnă. Scrie o strofă cu acestea.
- Alege-ți o strofă din cântec și realizează o lucrare inspirată de aceasta. Folosește creioane colorate, acuarele, tempera etc.

Cântarea vocală în colectiv*

Ascultarea și preluarea tonului. Semnalul de început.
Sincronizarea cu colegii și/sau acompaniamentul

Joc muzical

De-a ecoul

Pe rând, câte un copil va ieși în fața clasei și va intona un sunet. Ceilalți vor fi ecoul lui și vor repeta sunetul intonat. Se vor face mai multe încercări de preluare a sunetelor auzite.

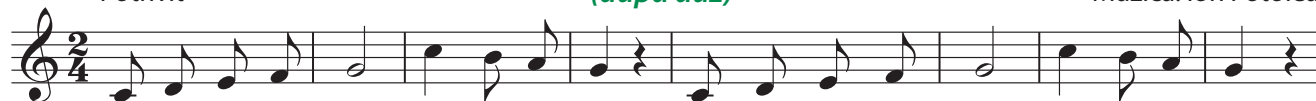
Învăță un cântec!

Noul an de școală!

(după auz)

Muzica: Ion Potolea

Potrivit

1. Frun - ze ru - gi - nii Cad pe că - rări, Trec în zbor co - cori Spre al - te zări!
2. Clo - po - țe - lul drag Su - nă vo - ios, Și ne - a - șteap - tă - n prag Pri - e - te - nos,

Și - n poar - ta ca - sei iar a bă - tut Toam - na cea do - moa - lă,
Glo - bul te - res - tru e - mo - țio - nat, „Bun ve - nit” ne spu - ne,

Ves - te să de - ie c - a în - ce - put No - ul an de școa - lă.
Iar ca - ta - lo - gul nou ne - a u - rat: „Nu - mai no - te bu - ne!”

Exersează!

- Intonează cântecul respectând regulile cântării în grup.
- Intonează cântecul și bate din palme pe fragmentele melodice care se repetă.
- Intonează cântecul exprimând tristețe, la prima strofă, și bucurie, la strofa a doua.

Reține!

- Privește în timpul cântării la dirijor.
- Ascultă cu atenție tonul înainte de a începe să cânti.
- Nu ieși în evidență cântând mai tare, mai repede sau mai rar decât colegii tăi.
- Dacă ești acompaniat de instrumente, trebuie să te sincronizezi cu acompaniamentul instrumental.

* Cântarea în grup înseamnă ca toți membrii grupului să cânte în același timp, adică să se sincronizeze.

Portativul și cheia sol

Sunetele și notele do, re, mi, fa, sol, la, si, do²

Amintește-ți ceea ce ai învățat în clasa a III-a despre înălțimile sunetelor.

- Cum pot fi grupate sunetele după înălțime?
- Prin ce sunt reprezentate sunetele muzicale?
- Ce este portativul?
- Cum sunt așezate notele muzicale pe portativ?

Reține!

Portativul este un grup de cinci linii și patru spații, pe care se scriu notele muzicale. Liniile și spațiile portativului se numără de jos în sus.

Cheia sol se scrie la începutul fiecărui portativ, arătând locul notei **sol**, pe linia a doua.

Învăță un cântec!

Ancuța drăguța

Potrivit

(după auz)

Muzica și versurile: Florentina Chifu

Exersează!

- Identifică notele **sol** și **mi** pe portativ. Intonează sunetele corespunzătoare. Scrie, pe caiet, cheia **sol** și notele **sol** și **mi**.

* *onomatopee*: cuvinte care imită sunete sau zgomote din natură.

Fii creativ!

- Găsește și alte onomatopee* care redau sunetele **sol** și **mi**.

Unde se scrie nota **la**? Dar nota **fa**?
Intonează sunetele **la** și **fa**. Scrie, pe caiet,
pe un portativ, notele **la** și **fa**.

Învață un cântec!

Suntem la și fa (după auz)

Potrivit

Muzica și versurile: Florentina Chifu

Unde se scrie nota **do**? Dar nota **re**?
Cum se cântă sunetul **do** față de **mi**? Dar sunetul **re**?

Intonează sunetele **do** și **re**.

Scrie, pe caiet, pe un portativ, notele **do** și **re**.

Învață un cântec!

A plecat la școală Nițu (după auz)

Potrivit

Muzica: Nelu Ionescu

Exersează!

- Intonează notele muzicale care se prezintă în primul cântec.
- Intonează cântecele și bate din palme pe notele prezentate.

Joc muzical

Sunetele mi, fa, sol, la

Se vor alege patru copii care să reprezinte sunetele din cele trei cântece. Începutul cântecului va fi interpretat de toată clasa, iar partea de prezentare a sunetelor va fi intonată de fiecare dintre acești copii.

Învață un cântec!

Cântă și nu te opri (după auz)

După o idee muzicală de Ion Vicol

Potrivit

1.
Cân - tă și nu te o - pri, Că sub do e no - ta si
Un' se du - ce, în - co - tro?

2.
Ea se du - ce că - tre do si, do, si, do.

Joc muzical

Si și do

Doi elevi vor reprezenta sunetele **si** și **do** și vor intona fragmentul final al cântecului. În timp ce cântă, fiecare dintre cei doi copii va marca prin salt ritmic locul acestor note pe un portativ desenat cu cretă pe jos.

Audiază!

- Audiază partea a doua din Simfonia* *Ceasornicul*, de Joseph Haydn. Redă mersul melodiei (urcător sau coborător) prin ridicarea sau coborârea brațului.

Din lumea muzicii

Joseph Haydn

- a fost un compozitor austriac, la fel ca și Mozart.
- a fost profesorul lui Ludwig van Beethoven și prieten bun cu Mozart.
- a scris 106 simfonii, fiind considerat „tatăl simfoniilor”.
- a scris simfonia *Ceasornicul*; aceasta a primit numele de la acompaniamentul „tic-tac”, care susține o mare parte din cea de-a doua mișcare. Fagotul și instrumentele cu coarde interpretează în *Pizzicato* (ciupind corzile) acest tic-tac încă de la început, dând acestei părți un ton grațios.

* simfonie: compoziție muzicală pentru orchestră, care cuprinde trei sau patru părți.

Proiect

Recreații muzicale

Împreună cu cadrul didactic și colegii tăi, selectează săptămânal, până la sfârșitul semestrului, piese muzicale pe care să le audiați împreună în timpul recreațiilor. În acest fel, vă puteți organiza recreațiile în mod plăcut, cunoscut fiind efectul relaxant al muzicii asupra creierului uman. Puteți audia:

piese interpretate de copii

piese interpretate de adulți

piese folclorice

muzică de dans

piese interpretate la instrumente

piese interpretate de orchestre

Audierea pieselor este o invitație la mișcare și dans, la relaxare și crearea unei atmosfere plăcute, acesta fiind scopul recreațiilor.

Ține cont în alegerea pieselor și de criteriul timpului:

- piesele să se încadreze, ca lungime, în cele 10 minute cât durează pauza;
- să fie adecvate perioadei anului (anotimpului), să ilustreze evenimente importante, sărbători naționale sau internaționale, aniversarea unor poeți, compozitori, artiști etc.

Scrie în jurnalul tău muzical schimbările pe care le-a adus audierea pieselor în timpul recreației. Notează impresiile tale legate de audiții și de reacțiile colegilor la audierea pieselor.

Dacă școala în care înveți are sistem de amplificare, poți propune spre ascultare piesele alese și elevilor din celelalte clase.

Evaluare

După cântec și mișcare, urmează evaluare.

1. Scrie, pe caiet, litera corespunzătoare răspunsului corect.

A. Pentru a susține sunetele, în timpul cântării trebuie

să respecti următoarele reguli:

- a) să rostești apăsat consoanele;
- b) să ții gura deschisă și rotunjită;
- c) să inspiri adânc și să expiri lent.

B. Notele muzicale prezentate în cântecul

A plecat la școală Nițu sunt:

- a) do, mi, sol;
- b) sol, la, si;
- c) do, re, mi.

C. Nota **do**¹ este așezată:

- a) pe primul spațiu al portativului;
- b) pe prima linie a portativului;
- c) pe o linie suplimentară așezată sub prima linie a portativului.

2. Completează, pe caiet, cuvintele care lipsesc din enunțurile de mai jos:

Privește în timpul cântării la _____. La început, acesta va da _____. Concentrează-te pentru a _____ sunetul auzit. La _____ dirijorului, vei începe să cânti. Nu cânta prea _____. La fiecare sfârșit de vers, _____.

3. Scrie, pe caiet, denumirile notelor corespunzătoare fragmentului de mai jos.

Recunoaște cântecul și scrie titlul acestuia.

4. Audiază fragmentele și recunoaște cântecele din care fac parte acestea.

Scrie titlurile lor pe caiet. Intonează cântecele pe care le-ai recunoscut.

5. Cântă un cântec învățat în această unitate. Respectă regulile cântării vocale.

ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	Scrie cele trei litere corespunzătoare răspunsurilor corecte.	Scrie două dintre literele corespunzătoare răspunsurilor corecte.	Scrie o literă corespunzătoare unui răspuns corect.
2	Completează corect șase cuvinte.	Completează corect patru cuvinte.	Completează corect două cuvinte.
3	Scrie 15 note ale fragmentului și titlul cântecului.	Scrie 10 note din fragment și titlul cântecului.	Scrie corect cinci note prezente în fragment și titlul cântecului.
4	Recunoaște cele trei fragmente.	Recunoaște două fragmente.	Recunoaște un singur fragment.
5	Cântă corect cântecul și respectă regulile cântării vocale.	Cântă cântecul și respectă majoritatea regulilor cântării vocale.	Cântă cântecul cu ajutorul colegilor, respectând regulile cântării vocale.

UNITATEA 2

Locurile din sufletul meu

Fiecare loc prin care trecem are muzica lui. Aceasta este redată de susurul izvoarelor, de foșnetul copacilor, de ciripitul păsărelelor, de vocile oamenilor. Sunt locuri care rămân în amintirea noastră și în suflet întreaga viață.

În această unitate vei învăța despre duratele sunetelor muzicale.

Discută cu colegii despre fotografiile de mai jos. Folosește și întrebările de pe această pagină.

- Ce amintiri te leagă de locul în care te-ai născut?
- Care este cea mai dragă voce pe care ți-o amintești?

- Ce alte locuri dragi îți amintești?
- Ce te leagă de fiecare dintre acestea?

- Ce locuri cunoști în care se prezintă spectacole sau concerte? Povestește despre un spectacol la care ai participat.

- Priveliștile întâlnite în călătoriile tale se contopesc în imaginea îndrăgită a țării tale.
- Ce locuri din țara ta ai vizitat?

Conținuturi: Ritmul. Durate de note (notă întregă, doime, pătrime, optime) și pauze (de pătrime și de optime), măsurile de 2 și 4 timpi.

Competențe specifice: 1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 3.3.

Ritmul

Duratele de pătrime (♩) și de optime (♫)

Jocul duratelor

Imită sunetul:

- motorului mașinii: **Vuu! Vuu!**
- sirenei mașinii: **Ni, no, ni, no!**

Care dintre aceste sunete durează mai mult?

Amintește-ți reprezentarea prin linii a duratelor sunetelor imitate.

Citește ritmic versurile de mai jos:

Cea- sul ma- re ba- te ta- re:

Tic- tac tic- tac tic.

Înlocuiește versurile cu silabe ritmice, astfel: **ta** pentru sunetele lungi și **ti** pentru sunetele scurte. Citește-le ritmic în timp ce dirijezi (vezi pagina 9). Fiecare mișcare a mâinii reprezintă un timp.

Ritmul este prezent în viața de toate zilele: ritmul în care bate inima, ritmul de lucru, ritmul naturii. În muzică, ritmul este organizarea duratei sunetelor în cadrul unei piese muzicale.

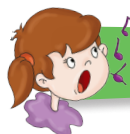
Motorul mașinii: Vu, vu! Ta, ta!

Sirena mașinii: Ni no, ni no! Ti, ti, ti, ti!

Reține!

Durata sunetului lung, **ta**, se numește **pătrime** (♩) și durează un timp. Durata sunetului scurt, **ti**, se numește **optime** (♫) și durează o jumătate de timp.

O pătrime durează cât două optimi. Acestea pot fi scrise în două moduri: ♩ sau ♫.

Învață un cântec!

Strada mea (după auz)

Versurile: Florentina Chifu

Muzica: Petre Ștefănescu

1. Stra- da mea cea în- dră- gi- tă Îmi su- râ- de prin- tre flori. Zi de zi e
2. Stra- da mea cu frun- tea ver- de și cu stropi de cur- cu- beu, Stră- lu- ceș- te

în- gri- ji- tă Și ne- n- tăm- pi- nă în zori. Cu mulți co- pii la joc,
când mă ve- de, Ta- re mult o iu- besc eu.

Și fe- ti- țe și bă- ieți, Stra- da- i fru- moa- să foc, Prin- tre ar- bo- rii se- meți.

Exersează!

- Intonează cântecul și descoperă silabele din text corespunzătoare optimilor.
- Citește ritmic* cântecul, folosind mai întâi silabele **ta** pentru pătrimi și **ti** pentru optimi. Reia citirea ritmică, folosind de data aceasta versurile cântecului.
- Intonează cântecul și marchează cu tobița pătrimile din cântec.
- Scrie, în caiet, un portativ cu pătrimi și un alt portativ cu optimi, redat în două moduri.
- Scrie, în trei enunțuri, cum îngrijești împreună cu prietenii strada pe care locuiești.

ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ti, ta
Stra - da mea cea în - dră - gi - tă Îmi su - ră - de prin - tre flori.

- Citește ritmic duratele și alege din variantele de mai jos versurile potrivite acestora:

- Melc, melc, codobelc;
- Iepuraș, drăgălaș;
- Gărgăriță, riță.

- Scrie după dictare, stabilind duratele notelor:

Ti, ti, ta, ta, ti, ti, ta, ti, ti, ti, ti, ta

Acompaniază!

Intonează cântecul cu acompaniament de tamburină, pe formula:

Mișcare pe muzică

Amintește-ți pașii de horă învățați în clasa a III-a: doi pași înainte și doi înapoi, apoi doi pași înainte cu bătaie din picior și doi pași înainte cu altă bătaie. Împărțiți-vă în două grupe: prima grupă va intona melodia, a doua grupă va executa pașii de horă. Se repetă cântecul și se inversează sarcinile grupelor.

Fii creativ!

- Creează exerciții ritmice formate din pătrimi și optimi, folosind bătăi din palme sau din picior. Prezintă-le colegilor. Aceștia le vor repeta identic.
- Compune o ghicitoare ritmică cu durate de pătrimi și optimi pentru versurile: *Stra-da mi-a îm-po-do-bit*
Cu strai gal-ben, a-u-rit.

Confecționează instrumente!

În timpul plimbărilor tale prin parc, culege pietre de diferite dimensiuni. Acestea se pot transforma ușor în instrumente, lovind două pietre mai mari, una de cealaltă. Puse într-o sticlă, pietricelele vor deveni adevărate maracase.

* citește ritmic: rostește pe ritmul melodiei silabele **ta**, **ti** sau silabele din textul cântecului.

Durata de doime (♪)

Joc muzical

Cu trenul

Imită sunetul:

- șuieratul trenului: **Uuuu!**
- zgomotul vagoanelor: **Tuc, tuc, tuc, tuc!**
- zgomotul roților trenului: **du-gu, du-gu, du-gu!**

Reprezintă prin linii duratele sunetelor imitate:

Uuuu!	Uuuu!
Tuc, tuc!	Tuc, tuc!
Du-gu du-gu!	Du-gu du-gu!

Care este cel mai lung dintre sunete?
 Care este cel mai scurt dintre sunete?
 Câte silabe *tuc* rostești pe sunetul *Uuuu*?
 Câte silabe *du-gu* rostești pe sunetul *Uuuu*?

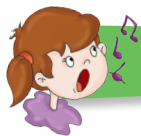

Împărțiți-vă în trei grupe și reproduceți sunetele, pe rând sau împreună, după indicația cadrului didactic.

Reține!

Această nouă durată se numește **doime** (♪) și durează doi timpi. Duratei de doime îi corespund două pătrimi sau patru optimi.

Citește ritmic exercițiul de mai jos, folosind silaba *to-o* pentru doime.

Învăță un cântec!

La operă (după auz)

Versurile și muzica: Florentina Chifu

Potrivit

1. Ca-n - tr-o po - ves - te cu prinți și pi - tici, Ne chea-mă sce - na pe
 2. Han - sel și Gre - tel, Mo - ta - nu-n-căl - țat, Cîn - tă pe sce - nă, i-am
 3. Sus e cor - ti - na și măști ne zâm - besc, Cîn - tă so - liș - tii și

toți, mari și mici. In - tră or - ches - tra, so - liș - tii se-a - du - nă, Hai - deți la
 a - pla - u - dat. Ce - nu - șă - rea - sa po - vești o să spu - nă,
 ochi stră - lu - cesc. Sa - la e pli - nă, de cân - tec ră - su - nă,

o - pe - ră, să mer-gem îm - pre - u - nă! Vrem la o - pe - ră!

Coda

Exersează!

- Intonează cântecul și descoperă silabele corespunzătoare doimilor.
- Citește ritmic cântecul, folosind silabele **ta, ti** cunoscute și **to-o** pentru doime.
- Citește ritmic cântecul, folosind silabele corespunzătoare textului cântecului.
- Citește ritmic fragmentul și alege din variantele de mai jos versurile potrivite duratelor:

La pădure eu mă duc Na-ni, na-a, na-ni, na-a
Să ascult un cuc. Dormi, fetița mea.

- Scrie, pe caiet, un portativ cu doimi.
- Citește ritmic, cu ajutorul silabelor menționate, duratele de mai jos:

- Intonați pe doimile de la exercițiul anterior sunetul **do¹**, iar pe pătrimi sunetul **re**.
- Scrie după dictare, stabilind duratele notelor:
Ta, ta, to-o, ta, ta, ti, ti, ta, to-o, to-o, to-o

Acompaniază!

Intonează cântecul și folosește, pe rând, tobița pentru a marca optimele, tamburina pentru pătrimi și triunghiul pentru doimi.

Fii creativ!

Compune un exercițiu ritmic cu durate de doimi și pătrimi pe versurile:
*Timpu*l* iute trece,
Este toamnă rece.*

Din lumea muzicii

Opera Română

- Actuala clădire a Operei Române a fost construită în anul 1953 și are o capacitate de 952 de locuri.
- Fațada clădirii are un portic cu trei arcade monumentale, împodobite cu statuile a patru muze (ocrotitoare ale artelor), și trei uși de acces, care permit intrarea în holul fastuos, înălțat pe două nivele.
- În parcul din fața clădirii se află statuia marelui muzician George Enescu, o sculptură în bronz realizată de Ion Jalea.
- În sala de spectacole se găsește un candelabru din cristal cu 100 de brațe.
- În țară noastră mai există opere și în orașele Timișoara, Cluj-Napoca și Iași.

Măsura de două pătrimi ($\frac{2}{4}$)

În această lecție vei învăța cum se măsoară timpul în muzică. Recită versurile de mai jos, identificând silabele care se aud mai puternic (sunt accentuate).

Scum- pa noas- tră ța- ră a- re
Munți cu frun- tea de nin- soa- re.

Reține!

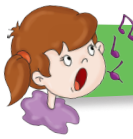
Gruparea de doi timpi, primul accentuat și al doilea neaccentuat, care se succedă periodic, formează *măsura de doi timpi*. Măsura de două pătrimi este formată din doi timpi, fiecare având valoare de pătrime.

Măsurile se despart prin bară de măsură; la sfârșitul cântecului, se pune bară dublă de măsură, numită bară finală ||.

Măsura se notează astfel:
– cifra de sus arată numărul timpilor din măsură;
– cifra de jos arată valoarea de notă luată ca unitate de timp, în cazul nostru pătrimea.

Se tacează*:

Învăță un cântec!

În munți (după auz)

Muzica: Ion Potolea

Potrivit

1. Ori - cât de greu ar fi ur - cu - șul Pe a - le mun - ți - lor că - rări,
2. Cât se răs - frân - ge gea - na ză - rii, Co - dri de brazi și tei zâm - besc,

Plă - ce - rea - i ma - re când pe cul - me Poți să pri - vești în de - păr - țări.
lar prin - tre ra - muri vechi le - gen - de Lim - pezi iz - voa - re po - ves - tesc.

Exersează!

- Recunoaște duratele de note din cântec.
- Scrie, pe caiet, un portativ cu doimi.
- Intonează cântecul, marcând cu tobița timpii accentuați din măsură.
- Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să tacezi măsura de două pătrimi.
- Intonează cântecul și dirijează. Folosește ambele brațe, urmând o mișcare egală jos-sus. Câte mișcări ale mâinii execuți pe o pătrime? Dar pe o doime?

*a tacta: a indica, prin mișcări, timpii măsurii, a bate măsura.

Învață să înveți

Cum să descifrezi un cântec

Citește un fragment din cântecul învățat, folosind etapele de mai jos.

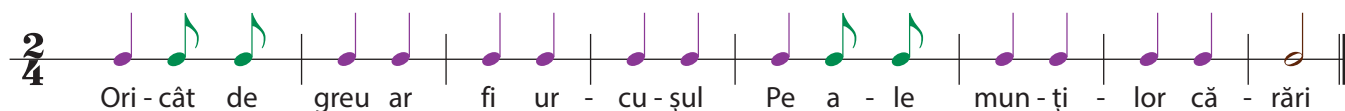
1. Descoperă notele fragmentului și înălțimile acestora.

2. Citește cu ajutorul silabelor ritmice fragmentul de mai jos.

3. Citește ritmic fragmentul, folosind versurile.

4. Intonează notele, respectând duratele acestora.

5. Intonează fragmentul pe cuvinte, respectând înălțimile și duratele notelor.

Exersează!

- Respectă pașii învățați și descifrează al doilea portativ al cântecului *În munți*.
- Amintește-ți, de la orele de Istorie, o legendă dintr-o zonă a țării care se potrivește descrierii din cântec. Povestește-o colegilor.

Fii creativ!

Completează, pe caiet, duratele de mai jos, pentru a obține măsuri de doi timpi corecte. Citește-le ritmic.

Mișcare pe muzică

Intonează cântecul *La Ateneu* și execută un pas mare pentru fiecare pătrime/pauză de pătrime și doi pași mici pentru fiecare pereche de optimi.

Acompaniază!

Intonează cântecul cu acompaniament de tobă pe formula:

Audiază!

Ascultă *Simfonia nr. 5*, de Ludwig van Beethoven, și dirijează. Folosește ambele mâini, urmând o mișcare egală jos-sus. Audiază din nou și descoperă pauzele de pătrime, urmărind cu degetul pe partitură.

Simfonia nr. 5

de Ludwig van Beethoven

Din lumea muzicii

Ateneul Român

- Este o sală de concerte din București, situată pe Calea Victoriei, în *Piața George Enescu*.
- Sala de concerte are 600 de locuri la parter și 52 de loji* (în total aproximativ 794 de locuri).
- La Ateneu au loc concerte ale Orchestrei și Corului Filarmonicii** *George Enescu*, și ale orchestrelor, corurilor și soliștilor din întreaga lume.

Fii creativ!

1. Scrie un exercițiu ritmic cu durate de pătrimi, optimi și pauze de pătrime, pe versurile:

*Luci, soare, luci
Că-ți dă mama nuci.*

2. Scrie un bilet unui prieten, în care să îi explici ce reguli respecti când mergi la un spectacol.

Fișă de portofoliu

La Ateneu

Imaginează-ți că prezinți la Ateneu un spectacol pregătit împreună cu colegii. Realizează un afiș pentru spectacolul respectiv, în care să prezinți locul desfășurării, ziua și ora spectacolului, participanții, piesele din repertoriu. Adaugă un desen sugestiv.

* *lojă*: compartiment care cuprinde un număr mic de locuri.

** *filarmonică*: instituție care se ocupă de dezvoltarea culturii muzicale a unei țări.

Măsura de patru pătrimi ($\frac{4}{4}$)

Amintește-ți ce ai învățat despre măsura de două pătrimi. Câți timpi are această măsură? Recită versurile următoare marcând silabele accentuate.

/ _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _
Toam- na toa- te plu- gu- ri- le A- ră mân- dre câm- pu- ri- le.

Câte silabe accentuate ai rostit?
Cât de dese au fost accentele?

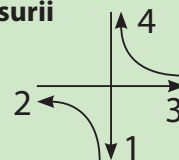
Reține!

Măsura de patru pătrimi este formată din patru timpi, fiecare având o valoare de pătrime. Timpul întâi este accentuat, iar ceilalți timpi sunt neaccentuați.

Tactarea măsurii

- 1 – jos
- 2 – în interior
- 3 – lateral
- 4 – sus

- Ce îți arată cele două cifre scrise după cheia sol?
- Câte pătrimi vor fi într-o măsură de patru timpi?

Învăță un cântec!

În grădină (după auz)

Potrivit

Versuri și muzica: Florentina Chifu

Cân- tă mier- la în gră- di- nă: Chir, chir, lu, ri, li, Pi- ț- i- go- iul o a- li- nă:
 Ți, ți, ți, ți, ți. Vră- bi- u- ța cân- tă- n soa- re: Cip, ci- rip, ci- rip.
 Vi- ne și- o cio- că- ni- toa- re: Toc, toc, toc, toc, toc.

Exersează!

Fii creativ!

- Citește ritmic cântecul, folosind mai întâi silabele **ta**, **ti**, **to-o**, apoi cuvintele cântecului.
- Intonează cântecul și marchează cu maracasul timpul accentuat.
- Urmărește, pe CD, filmul care îți arată tactarea măsurii. Tactează și tu.

Completează, pe caiet, duratele de note de mai jos, pentru a obține măsuri de patru timpi corecte. Schimbă caietul cu cel al colegului/ colegei de bancă și verifică dacă măsurile sunt corecte.

Nota întregă (o)

Citește ritmic următorul exercițiu, folosind silaba **tu-u-u-u** pentru durata necunoscută:

Reține!

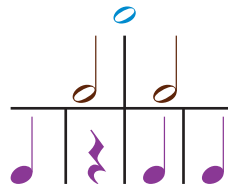
Ai învățat despre măsura de patru pătrimi. Există o durată de notă care are patru timpi și se numește **notă întregă**.

Joc muzical

Cântarul muzical

Scrive, pe caiet, cât mai multe combinații ritmice care să corespundă unei note întregi.

Învăță un cântec!

Cântecul țării (după auz)

Versurile: Violeta Zamfirescu

Muzica: Liviu Comes

1. Ri - si - pi - te sunt sub ste - le Dru - mu - ri - le ță - rii me - le,
2. Pes - te munți și prin câm - pi - e A - duc zvon de bu - cu - ri - e,
3. Și mi-a - ra - tă-n de - păr - ta - re Ța - ra mea cu chip de floa - re.

Exersează!

- Citește ritmic cântecul, folosind silabele **ta, ti, to-o, tu-u-u-u**, apoi cuvintele cântecului.
- În timp ce cânti marchează cu toba notele întregi.
- Intonează cântecul și tactează măsura.
- Compune o melodie cu duratele aflate în exercițiul de sub titlul lecției.
- Scrie, după dictare, duratele notelor în măsura $\frac{4}{4}$:
ti, ti, ta, to-o, ti, ti, ti, ti, to-o, tu-u-u-u, to-o, to-o

Mișcare pe muzică

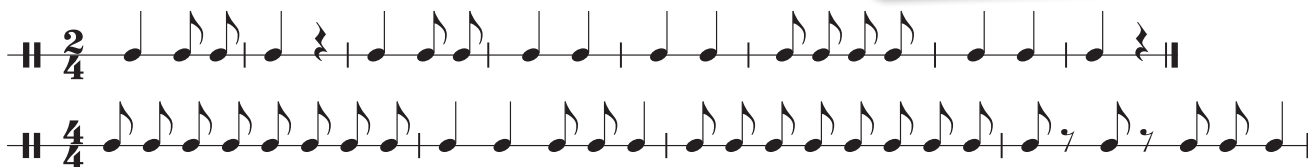
Împărțiți-vă în două grupe. Prima grupă va interpreta cântecul, iar a doua grupă va merge pe loc, în pas de marș. Se repetă cântecul și se inversează sarcinile grupelor.

Recapitulare

Exersează!

- Citește ritmic duratele de mai jos. Recunoaște cântecele după durate, apoi intonează-le.

- Completează, pe caiet, tabelul de mai jos.

Durata						
Denumirea						
Cât durează						
Silaba ritmică folosită						

Amintește-ți locurile dragi vizitate și ceea ce ai învățat în această unitate.

Învăță să cânti la un instrument!

Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti la pian cântecul *În munți*.

Mâna dreaptă

Mâna stângă

* Nota DO

Joc de cuvinte

Completează, pe caiet, căsuțele cu literele corespunzătoare cuvintelor denumite de definiții. Află cuvântul de pe verticală.

- Durata de doi timpi.
- Unitate de măsură în muzică.
- A bate măsura.
- Durata de un timp.
- Grupare de timpi accentuați și neaccentuați.
- Tăcerile din muzică.

1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

Proiect

Ritmul în viața noastră

Găsește, în viața de zi cu zi, alte aspecte care se petrec în timp și care au un ritm al lor. Alcătuește un poster cu titlul *Ritmul în viața noastră*, în care să explici cum se desfășoară aceste fenomene. Încearcă să redai, cu ajutorul duratelor învățate, anumite activități.

UNITATEA 3

Drag mi-e cântecul și jocul

Poetul Lucian Blaga spunea: „Când aud un cântec românesc, îmi vine să cred că muzica e anume creată pentru români și românul pentru muzică”. Cântecul popular românesc se desăvârșește prin dans.
Discută cu colegii despre fotografiile de mai jos.

- Ce instrumente însoțesc melodiile și dansurile populare?
- Ce pași de dans îți amintești din clasa a III-a?
- Cum te simți când dansezi?

- Ce dansuri populare românești cunoști?

- Cum sunt îmbrăcați dansatorii?

- De ce sunt apreciate dansurile românești în întreaga lume?

Genuri muzicale: dansuri (Hora, Alunelul, Tărășelul, Brâul)

Genuri muzicale: Dansurile

Auziază!

Hora

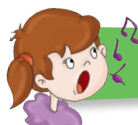

Dansul este un ansamblu de mișcări ritmice, variate, ale corpului omenesc, executate în ritmul unei muzici.

Reține!

Poporul român are dansuri de o deosebită bogăție și varietate, care se execută individual sau în grup, și care diferă de la o regiune la alta. Dansurile românești sunt apreciate în întreaga lume pentru frumusețea și originalitatea lor. Fiecare dans are ca suport muzical o melodie caracteristică. Dansurile populare fac parte din creația populară. Unele dansuri se execută cu anumite prilejuri, altele nu.

Hora este un dans românesc vechi, răspândit în toată țara. Se joacă de către femei și bărbați, în cerc mare, dansatorii ținându-se de mâini. Hora este dansul reprezentativ al românilor.

Învăță un cântec!

Joc așa cum este hora
(după auz)

Repejor

Cântec popular

1. Joc a - șa cum e - ste ho - ra Nu-i în ța - ra ni - mă - nu - ia.
2. Cât e lu - mea să tră - ias - că Ho - ra mân - dră, ro - mâ - neas - că.
3. De la mun - te pân - la ma - re Să în - tin - dem ho - ra ma - re.

Doi pași î - na - in - te și doi î - na - poi, Vezi a - șa se joa - că Ho - ra pe la noi.

Exersează!

- Învăț să cânti al doilea portativ al cântecului, urmând etapele de la pagina 21.
- Intonează cântecul cu bătăi din palme pe optimi și cu bătăi din picior pe doimi.

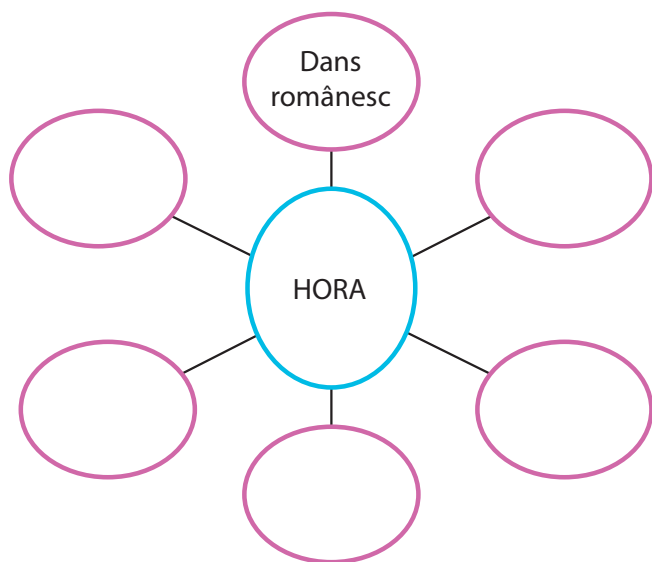

Învață să înveți

Ciorchinele

- Ciorchinele te ajută să stabilești legături între elementele studiate, să faci comparații și clasificări.
- Cum procedezi?
- În centru, se notează, conceptul de referință, apoi se trasează sateliții acestuia și, de la fiecare, ideile derivate.

Aplică!

- Completează, pe caiet, ciorchinele cu expresii, cuvinte sau idei legate de horă.

Mișcare pe muzică

- Amintește-ți pașii de horă învățați în clasa a III-a.

• Așezați-vă în cerc, prinși de mâini, cu coatele îndoite. Execută doi pași înainte și doi pași înapoi, începând cu dreptul.

Apoi execută din nou doi pași înainte și o bătaie cu stângul. Urmează doi pași înapoi, începând cu stângul, apoi se execută o bătaie cu dreptul. După ce ați învățat bine pașii, formați două grupe: o grupă va cânta melodia, cealaltă grupă va dansa. Reluați cântecul și inversați sarcinile grupelor.

Din lumea dansului

- Hora se poate juca în cerc sau în șir, participanții ținându-se de mâini sau după umeri.
- Hora are multiple variante și denumiri, desemnând: *mișcarea* (horă lentă, horă iute); *direcția* (horă la dreapta, horă la stânga, horă bătută); *numele persoanei sau evenimentului* în cinstea căruia este interpretată (*Hora miresei, Hora Ilenuței, Hora nunții*).

Tărășelul

Dansul își are izvoarele în trecutul îndepărtat, la traci și geto-daci. Din cele mai vechi timpuri, viața poporului a fost însoțită de dansuri, în care s-a reflectat energia emoțională. Iată un alt dans popular.

Audiază!

- Audiază pe internet piesa *Tărășelul*, de Nicolae Lungu, și dirijează.
- În ce măsură ai dirijat?
- În ce mișcare se cântă piesa?
- Ascultă din nou piesa și mișcă-te liber pe muzică, folosind pașii doriți.
- Explică ce pași ai folosit.

Până acum ai învățat jocuri populare care se dansează în grup. Învăță melodia unui alt dans popular care se joacă în perechi.

Reține!

Tărășelul este numele unui dans răspândit în zona Olteniei*. Pornește într-un ritm potrivit, care devine din ce în ce mai rapid. Tărășelul se compune din două părți: deplasarea perechilor în semicerc și schimbarea locului fetelor din stânga în dreapta și invers.

Învăță un cântec!

Tărășelul (după auz)

Vioi

Melodie populară

1. Toți la dreap-ta și la stân-ga Ve-seli să săl-tăm. Ro-mâ-neș-te,
2. Hai, ca fra-ții mâ-nă-n mâ-nă Jo-cul să por-nim, Tă-ră-șe-lul

voi-ni-ceș-te Jo-cul să-l pur-tăm. A-șa, 'na-in-te,
ro-mâ-neș-te Cu drag să-n-vâr-tim. A-șa, 'na-in-te

Câ-te doi, tot câ-te doi. Și-a-poi cu to-ții ve-seli î-na-poi.
Câ-te doi, tot câ-te doi. Că-i Tă-ră-șe-lul, joc de pe la noi.

*Oltenia: regiune a țării noastre situată între Dunăre la V și S, Olt la E și Carpații Meridionali la N și NV.

Exersează!

- Intonează cântecul și tacează măsura de două pătrimi.
- Învăță să cânti fragmentul colorat, urmând etapele de la pagina 21.
- Intonează cântecul și marchează cu tobița doimile.

Mișcare pe muzică

Grupați-vă în perechi, fata fiind așezată în stânga băiatului. Învățați pașii acestui dans care este compus din două mișcări:

1. Doi pași înainte (pornind cu dreptul, stângul adus lângă dreptul și încă o dată la fel) și doi pași înapoi (pornind tot cu dreptul, stângul adus lângă dreptul). Doi pași înainte și doi pași înapoi (pornind cu stângul, dreptul adus lângă stângul și tot așa).

2. Fata, ținându-se de mâini cu băiatul, se mișcă de la stânga la dreapta, apoi de la dreapta la stânga. Se repetă această mișcare.

După ce ați învățat bine pașii, formați două grupe: prima grupă va cânta melodia, cealaltă grupă va dansa. Reluați cântecul și inversați sarcinile grupelor.

Audiază!

Audiază melodia dansului *Brașoveanca*, învățat în clasa a III-a. Amintește-ți cum se joacă acest dans. Execută pașii de dans pe melodie.

- Care este mișcarea în care se dansează?
- Cum se grupează dansatorii?
- Care sunt pașii de dans?
- Compară cele două dansuri și completează, în caiet, tabelul cu asemănările și deosebirile dintre acestea.

Dansul	Asemănări	Deosebiri
<i>Tărășelul</i>		
<i>Brașoveanca</i>		

Fii creativ!

Scrie o scrisoare unui copil din altă țară, în care să îi aduci argumente în favoarea ideii că dansurile românești sunt cele mai frumoase din lume.

Fișă de portofoliu

Dansul ne unește

Amintește-ți regulile lucrului în echipă. Scrie, pe o foaie A4, care dintre aceste reguli se respectă în grupul de dansatori ai clasei și ce aspecte trebuie îmbunătățite.

Unele dansuri sunt însoțite de strigături, chiuituri, fluierături care exprimă bucuria de a dansa. Un astfel de joc vei învăța în această lecție.

Brâul

Învăță un cântec!

Brâul* (după auz)

Cântec popular

Vioi

I - a - uzi brâ - ul Pe la por - ti - ță tre - ce vi - oi, Ba - teți pi - cio - rul, la
Tre - ce râ - ul, hai - deți la joc să mer - gem și noi! Sus voi - ni - ceș - te stri

stân - ga săl - tați, săl - tați, Și iar la dreap - ta toți brâ - ul ju - cați.
gați și săl - tați vi - oi, Că - a - șa se joa - că un brâu pe la noi.

Hei, hop, hei, hop! Bi - ne se joa - că un brâu pe la noi!

Reține!

Brâul este un dans românesc jucat mai ales de bărbați și răspândit aproape în toată țara. Melodia este însoțită deseori de strigături. Se joacă într-o mișcare rapidă. Brâul se dansează în semicerc sau în linie, cu brațele prinse de cingătoarea (brâul) vecinului.

Exersează!

- Învăță să cânti ultimul portativ al melodiei, respectând etapele prezentate la pagina 21.
- Intonează cântecul și marchează cu tobița doimile.

Mișcare pe muzică

Învăță pașii acestui dans: cu picioarele ușor depărtate, se ridică piciorul stâng spre dreptul, apoi piciorul drept spre cel stâng, urmați de trei pași laterali spre stânga cu piciorul drept. Se reia mișcarea de la început cu piciorul drept spre stângul și cei trei pași laterali cu piciorul stâng spre dreapta. Împărțiți-vă pe grupe: o grupă va cânta brâul, iar cealaltă grupă va juca dansul. Repetați cântecul și inversați sarcinile grupelor.

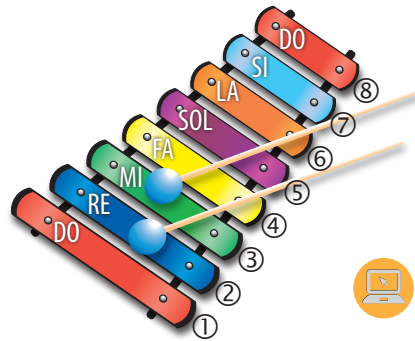
*brâu: cingătoare lată de lână, de piele sau de mătase, purtată de țărani.

Acompaniază!

Cântă la xilofon melodia acestui dans. Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti la pian acest cântec.

8 7 6 7 8 7 6 5 3 4 3 2 1 bis*
3 4 3 2 5 3 4 3 2 5 2 5 3 4 3 2 5 3 4 3 2 1 bis
8 7 6 7 8 7 6 5 3 3 4 3 2 1

Lucrăm împreună!

Orchestra de jucării și instrumente muzicale

1. Formați grupe de instrumentiști în funcție de instrumentele pe care le aveți:

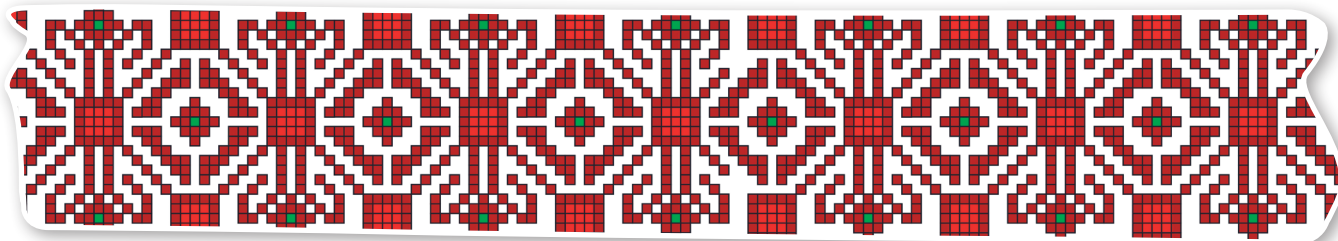
- grupa elevilor care cântă la xilofon;
- grupa elevilor care cântă la triolă;
- grupa elevilor care cântă la orgă.
- grupa elevilor care cântă la instrumente de percuție.

2. Elevii care nu au instrumente vor forma grupa coriștilor. Cântați împreună cântecul. Sincronizați-vă de la început până la sfârșit. Fiți atenți la dirijor.

Fii creativ!

1. Descrie, pe caiet, în 4-5 enunțuri, brâul din imaginea de mai jos. Menționează modelele și culorile folosite.

2. Realizează, pe o foaie A4, un brâu pe care să-l împodobești așa cum vrei tu. Folosește motive populare specifice românilor.

Fișă de portofoliu

Călătorie în trecut

Explică, în 4-5 enunțuri, de ce crezi că strămoșii noștri au dat acest nume dansului învățat. Adaugă desene, versuri, fotografii, care să susțină ideile prezentate.

*bis: care se repetă identic.

Alunelul

Reține!

Alunelul este un joc popular răspândit în zona Olteniei, jucat în linie, cu brațele încrucișate la spate sau în față. Are un ritm în doi timpi și o mișcare vioaie, cu pași bătuți și încrucișați*.

Învață un cântec!

Alunelul (după auz)

Vioi

Dans popular

1. A - lu - ne - lul, a - lu - ne - lul, Hai la joc Să ne fi - e, să ne fi - e
2. A - lu - ne - lul, a - lu - ne - lul, Sus săl - tați Și la stân - ga și la dreap - ta

cu no - roc. Ci - ne__ ho - ra o să__ joa - ce Ma - re__ ma - re se va fa - ce.
hai - deți, frați. Ci - ne__ n - o ju - ca de__ fel__ Să ră - mâ - nă__ mi - ti - tel__

Din lumea dansului

- Este un vechi joc oltenesc, cu diferite variante și denumiri: *Alunelul de mână, Alunelul plimbat, Alunelul bătut, Alunelul îngenuncheat, Alunelul amestecat.*
- Este un joc de bărbați sau mixt (bărbați și femei).
- Se poate juca și în cerc, cu brațele îndoite, prinse în lanț.

Mișcare pe muzică

Învață pașii acestui dans care are trei mișcări.

Așezați-vă în linie dreaptă, cu brațele încrucișate la spate.

1. Se execută trei pași laterali spre dreapta, începând cu dreptul și ducând de fiecare dată piciorul stâng prin spatele celui drept. După cei trei pași, urmează două bătăi cu stângul. Se repetă mișcarea spre stânga, pornind cu stângul, pas încrucișat, două bătăi cu dreptul.

2. Doi pași asemănători la dreapta și o bătaie cu stângul, doi pași încrucișați la stânga și o bătaie cu dreptul de două ori.

3. Un pas la dreapta și o bătaie cu stângul, un pas la stânga și o bătaie cu dreptul, un pas la dreapta și o bătaie cu stângul, un pas la stânga și două bătăi cu dreptul. Se repetă aceeași mișcare spre stânga. Executați dansul învățat în variantele despre care ați citit la rubrica *Reține!*

Fii creativ!

Imaginează-ți cum se joacă *Alunelul amestecat*. Creează o nouă variantă de joc, amestecând pașii de alunel cu pașii inventați de tine.

*pași încrucișați: pași executați ducând un picior prin spatele celui alt picior sau peste celălalt picior.

Proiect

Dansurile – comori românești

Lucrăm împreună!

- Împărțiți-vă în grupe și alegeți-vă un domeniu care vă place.

MATEMATICIENII

Realizați un poster despre campioni ai dansului: de exemplu, cel mai scurt/lung dans popular, cel mai numeros ansamblu de dansatori, cel mai rapid/lent dans popular, cel mai apreciat festival folcloric etc.

MUZICIENII

Realizați un poster cu nume de melodii populare pe care se execută dansuri. Specificați în ce zonă a țării se cântă și care este titlul melodiei. Propuneți colegilor voștri audiții muzicale cu aceste melodii.

GEOGRAFII

Realizați un poster în care să prezentați zone ale țării în care se păstrează obiceiul dansului prin organizarea de festivaluri folclorice. Menționați numele festivalurilor și perioada în care au loc acestea.

DANSATORII

Realizați un poster în care să prezentați dansurile învățate, aducând informații suplimentare despre acestea. Repetați pașii de dans învățați și prezentați jocul popular în fața colegilor.

- Lucrați posterele, apoi organizați o expoziție cu lucrările obținute, ca într-o galerie de artă. Faceți *turul galeriei*, astfel:

Turul galeriei

- Fiecare grupă își afișează produsul. Alegeți un reprezentant al grupei care să fie ghid și să stea lângă produsul realizat de grupă.
- Membrii grupelor vizitează galeria, examinează fiecare produs, adresează întrebări ghidului și pot face comentarii. Ei pot face observații și alte propuneri pe care le consemnează în subsolul foii.
- Fiecare grupă își reexaminează propriile produse prin comparație cu celelalte. Totodată, le pot îmbunătăți, valorificând comentariile făcute de colegi.

Recapitulare

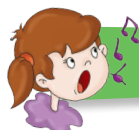

Amintește-ți ce ai învățat în această unitate.

Completează, în caiet, tabelul de mai jos:

Dansul	Hora	Alunelul	Tărășelul	Brâul
Participanții				
Mișcarea				
Zona de răspândire				

Învăță un cântec!

Drag mi-e jocul românesc

(după auz)

Cântec popular

1. Drag mi-e jo - cul ro - mâ - nesc, Dar nu știu cum să-l por - nesc.
 2. Bi - ne de nu l-oi por - ni, Eu ru - și - ne oi pă - ți.
 3. Nu te ui - ta la co - joc, Ci te ui - tă cum mai joc.

Hei! Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la.

Exersează!

- Intonează cântecul și marchează pauzele de optime cu tobița.
- Intonează strofele ca solist. La refren va cânta toată clasa.

Mișcare pe muzică

Creează un nou dans pe melodia învățată, combinând pașii jocurilor populare învățate. Exemplu: la strofă – pașii de horă, la refren – pașii laterali de la *Alunelul*.

Joc de cuvinte

- Completează, pe caiet, căsuțele de mai jos, conform definițiilor.

1.

2.

3.

4.

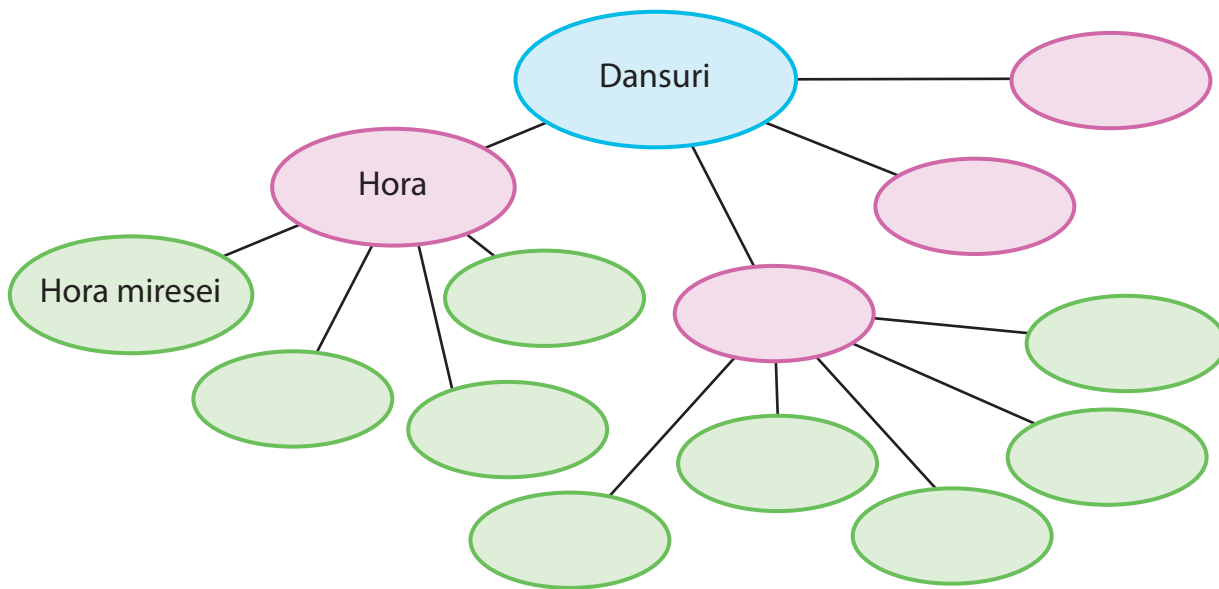
5.

6.

7.

1. Cel mai răspândit dans popular românesc.
2. Regiune în care se joacă *Alunelul*.
3. Dans asemănător cu *Brașoveanca*.
4. *Alunelul* se dansează în ...
5. *Tărășelul* se joacă în ...
6. *Alunelul* începe cu trei pași ...
7. Dans care se dansează cu mâinile prinse de cingătoarea vecinului dansator.

Completează, pe caiet, ciorchinele de mai jos, cu date despre dansurile învățate.

Audiază!

Ascultă *Hora staccato** de Grigoraș Dinicu, și mișcă-te liber pe muzică. Completează, în **Jurnalul de spectator**, impresiile, sentimentele, emoțiile produse de audierea piesei. Notează instrumentele muzicale pe care le-ai remarcat.

Joc muzical

Hora cu surprize

Dansatorii se vor așeza în cerc și vor începe să danseze pe o melodie populară. La un moment dat, conducătorul jocului va adresa dansatorilor diferite comenzi, sub formă de strigături.

Exemplu:

*Frunză verde siminoc,
Joacă hora tot pe loc!*

*Frunză verde de trifoi
Joacă hora înapoi!*

*Frunză verde busuioc,
Toate fetele-n mijloc!*

*Frunză verde de cicoare,
Chiuiți cu toții tare!*

*Frunză de măr înflorit
Joacă hora ghemuit.*

*Frunză verde de mohor,
Joacă hora-ntr-un picior!*

Colegii vor executa comenzile.

Fii creativ!

Creează și tu strigături în versuri, pe care colegii să le execute în timp ce dansează.

Fișă de portofoliu

Iubesc dansul românesc

Explică, în 7–9 enunțuri, de ce sunt apreciate dansurile românești. Adaugă desene, versuri, fotografiile care să susțină ideile prezentate de tine și realizează o fișă pentru portofoliu.

* *staccato*: mod de interpretare a unei piese sacadat, prin pauze foarte scurte față de celelalte note.

UNITATEA 4

Armonii de iarnă

Iarna este cel mai muzical anotimp al anului. Vin serbările cu cântece vesele și sărbătorile cu colinde străvechi. Scrie o listă cu activități muzicale realizate iarna.

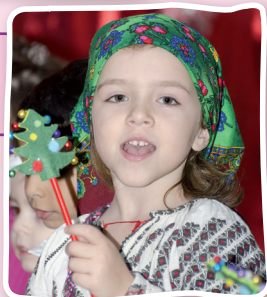
- Ce bucurii le aduce copiilor anotimpul alb?

- Ce obiceiuri de iarnă cunoști?

- Cu ce prilej se cântă colindele?

- De ce se fac urări în această perioadă a anului?

- Ce urări fac colindătorii?

- Spune trei motive pentru care te duci sau nu la colindat.

Diferențierea înălțimilor sunetelor. Genuri muzicale: colindele. Melodia. Legătura dintre text și melodie: strofa, refrenul. Semnul de repetiție. Sunetul și nota **re** (deasupra octavei centrale).

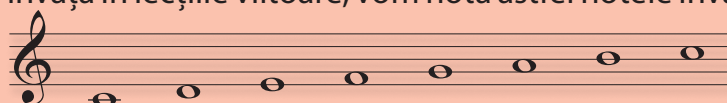
Melodia

Diferențierea înălțimilor sunetelor

Amintește-ți din clasa a III-a ce este melodia. Cum poți deosebi sunetele unei melodii?

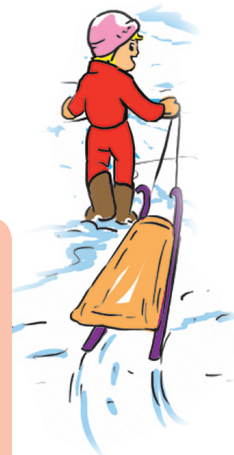
Intonează notele muzicale învățate în clasa a III-a.

- Pentru a deosebi sunetele și notele cunoscute de cele pe care le vei învăța în lecțiile viitoare, vom nota astfel notele învățate în clasa a III-a.

do¹ re¹ mi¹ fa¹ sol¹ la¹ si¹ do²

- Care dintre sunete sunt joase? Care sunt înalte? Dar medii?
- Cum este reprezentată înălțimea sunetelor pe portativ?

Învăță un cântec!

Iarna veselă

(după auz)

Versurile și muzica:
Florentina Chifu

Repejor

1. Iar - nă re - ce, ai ve - nit, Bu - cu - rii ne-ai pre - gă - tit.
2. Ci - ne să - ni - u - ță-și ia, Pes - te dea - luri va zbu - ra,
3. Ci - ne ca - de și-i vo - ios, Toa - tă iar - na-i să - nă - tos,

Hei, hei, iar - nă, vii în zori, La fe - res - tre ne pui flori.

Reține!

După înălțime, sunetele muzicale pot fi înalte, medii și joase. Fiecare sunet muzical are o înălțime precisă și este denumit printr-o silabă: **do, re, mi, fa, sol, la, si**. Înălțimea este redată în scris prin poziția notelor muzicale pe portativ. Melodia este o înlănțuire de sunete muzicale cu diferite înălțimi și durate.

Exersează!

- Intonează cântecul, indicând cu brațul mersul melodiei. Pe care dintre silabe ai cântat cele mai înalte sunete? Dar cele mai joase?
- Intonează cântecul, marcând sunetele înalte cu tamburina. Reia cântecul și marchează sunetele medii cu tobița.
- Învăță să cânți fragmentul colorat de pe portativ, urmând etapele de la pagina 21.

Exersează!

- Cum se înlănțuie sunetele melodiei cântecului *Iarnă veselă*?
- Ce durate de note conține melodia acestui cântec?
- Cum poți deosebi o melodie de alta?

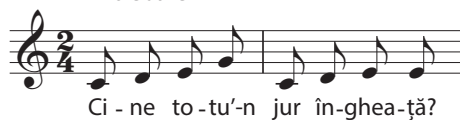
Învață să înveți Cum să compui o melodie

Cum procedezi?

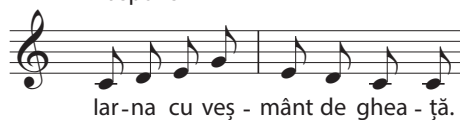
- Observă modul în care sunetele și duratele melodiei se înlănțuie. Vei constata că melodia este alcătuită din enunțuri muzicale, la fel cum un text de la limba română este format din enunțuri literare.
- Într-un dialog, întrebările se intonează ascendent (urcător), iar răspunsurile descendent (coborâtor). Același lucru se petrece și într-o melodie.
- Întrebarea muzicală va avea mersul melodiei urcător, iar răspunsul muzical va avea mersul melodiei coborâtor, ca în exemplul alăturat.

- Cine totu-n jur îngheață?
- Iarna cu veșmânt de gheață.

Întrebare

Răspuns

Aplică!

- Compune o melodie pentru următoarele versuri. Scrie, pe caiet, portativul completat.

Fii creativ!

Observă exemplele și apoi scrie, pe caiet, acrostihul* cuvântului *melodie*, împreună cu colegul/colega de bancă.

Iarnă, ne-aduci bucurii,
 Agăți reci podoabe la geam,
 Răsfeți cu zăpadă copii
 Ne pui țurțuri veseli pe ram.
 Acum te-așteptăm ca să vii.

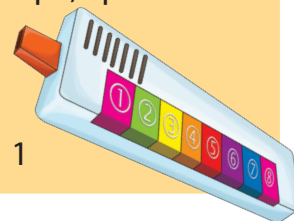
Sănătate
 Aventură
 Nerăbdare
 Impuls
 Emoție

Învață să cânti la un instrument!

Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti cântecul *Iarnă veselă*.

Poți folosi și triola cu opt clape, apăsate în ordinea de mai jos:

3 5 3 5 6 6 5
 4 6 4 6 7 7 6
 8 5 5 5 8 8 5 6 6 5 4 3 2 1

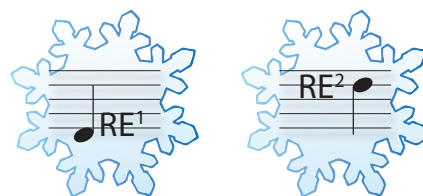

* *acrostih*: poezie sau strofă în care literele inițiale ale versurilor alcătuiesc un cuvânt.

Sunetul și nota re²

Așa cum îți amintești din clasa a III-a, sunetul **do**¹ are un frate numit **do**². Vei vedea că și sunetul **re** are un frate mai înalt.

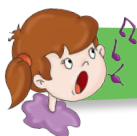
Învăță după auz fragmentul:

As - cul - tați a - cum doi frați: re, re, re, re, re.

- Cum se aude sunetul **re**²?
- Unde este așezată pe portativ nota **re**²?

Reține!

Sunetul **re**² se cântă mai sus decât **do**². Nota **re**² se scrie pe a patra linie a portativului.

Învăță un cântec!

Omul de zăpadă

(după auz)

Muzica: I. Vintilă

Versurile: T. Constantinescu

mf Repede

1. Ce-i a - tâ - ta gă - lă - gi - e, Co-lo-n mar - gi - ne de sat?__ Chi - u - ind de
 2. Din căr-buni i-au pus doi ochi,__ O ti - ga - ie ce - nu - și - e, Ți - ne loc de
 3. Hai, ve - niți, co - pii vo - ioși,__ Hai, la joa - că bu - cu - roși__ Și cu to - ții

bu - cu - ri - e Mulți co - pii s-au a - du - nat.__ la te ui - tă
 pă - lă - ri - e De căl - du - ră ca să-i ți - e, E haz - liu, ba -
 îm - pre - u - nă Să-n - vâr - tim o ho - ră bu - nă, O - mul nos - tru

toți gră - ma - dă, 'Nal - ță o - mul de ză - pa - dă.__
 tă-l no - ro - cul, Par - c-ar fi o ju - că - ri - e.__
 de ză - pa - dă, Ve - seli vrea ca să ne va - dă.__

Exersează!

- Scrie pe un portativ, în caiet, nota **re**².
- Învăță să cânti fragmentul colorat de pe portativ, urmând pașii învățați la pagina 21.
- Intonează cântecul cu bătăi din palme pe sunetele **re**² și cu bătăi pe bancă pe sunetele **re**¹.
- Intonează cântecul, alternând* fragmentele pe note cu cele pe cuvinte.

* a alterna: a cânta pe rând.

- Citește ritmic următorul fragment:

- Intonează pe pătrimile de la exercițiul anterior sunetul **re¹**, iar pe optimi sunetul **re²**.

Lucrăm împreună!

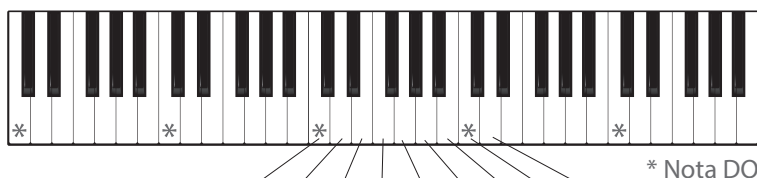
Împărțiți-vă în trei grupe, corespunzătoare celor trei strofe, apoi intonați cântecul în ștafetă, la indicația cadrului didactic.

Învață să cânti la un instrument!

Privește claviatura pianului și observă clapele, de la **do¹** la **do²**. Următoarea clapă după **do²** va fi **re²**.

Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti la pian notele învățate.

Mâna dreaptă

Mâna stângă

5 4 3 2 1 4 3 2 1
DO¹ RE¹ MI¹ FA¹ SOL¹ LA¹ SI¹ DO² RE²

Fii creativ!

1. Completează măsurile de mai jos cu note **re²**, având duratele potrivite. Intonează fragmentul pe note și apoi pe cuvinte.

Ba - te vân - tul de la mun - te Și-a - du - ce ste - le mă - run - te.

2. Creează o melodie, pentru versurile date, care să aibă și sunetul **re²**. Scrie portativul pe caiet.

lar - nă al - bă, ai ve - nit, Bu - cu - rii ne - ai dă - ru - it.

Genuri muzicale

Colindele

Auziază!

Ascultă piesa *Bună seara, gospodari*, de pe CD.

- Cu ce prilej se cântă această piesă?
- Ce se sărbătorește în acea perioadă a anului?
- Cine interpretează piesa?

Învăță un cântec!

Bună seara, gospodari

(Basarabia)

(după auz)

Repede

1. Bu - nă sea - ra, gos - po - dari, Flo - ri - le dal - be dal - be
Gos - po - dari din ca - sa voas - tră.

2. Co - roa - nă de în - ge - raș,
Pen - tru li - sus co - pi - laș.

1. Ci - ne coa - se la fe - reas - tră, Flo - ri - le dal - be dal - be.
O co - roa - nă prea fru - moa - să?
Co - roa - nă de tran - da - firi,
Ca - re - a - vea să fi - e spini.

Exersează!

- Intonează colindul cu bătăi din palme pe sunetele **re**².
- Învăță să cânti notele fragmentului colorat.
- Citește informațiile de la rubrica *Din lumea muzicii* de pe pagina 47 și stabilește din ce categorie de colinde face parte cel învățat.

Acompaniază!

Intonează cântecul, acompaniindu-te cu clopoței la începutul fiecărei strofe și cu zurgălăi la refren.

Lucrăm împreună!

Împărțiți-vă în trei grupe și cântați pe rând sau pe sărite colindul, după cum vă indică profesorul.

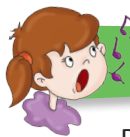
Crăciunul vine cu merinde, cu jocuri, basme și colinde.

Reține!

Colindul face parte din creația muzicală populară care se cântă cu o anumită ocazie. Este un cântec străvechi, de urare a gazdelor de către cetele de colindători, cu prilejul sărbătorilor de Crăciun, de Anul Nou, de Florii* și de Paște.

*Florii: sărbătoare creștină, care reprezintă Intrarea Domnului Iisus Hristos în Ierusalim.

Învață un cântec!

Și-am plecat să colindăm

(după auz)

Colindă din folclorul copiilor
(Transilvania)

Repejor

1. Și-am ple-cat să	co-lin dăm,	Mă-ruț, măr - gă - ri - tar,	Și-am ple-cat să	co - lin - dăm.
2. Pe la curți de	bo-ieri mari,		Pe la curți de	bo - ieri mari.
3. Dar bo - ie - rii	nu-s a - ca - să,		Dar bo - ie - rii	nu-s a - ca - să.
4. C-au ple-cat la	vâ-nă-toa-re,		C-au ple-cat la	vâ - nă - toa-re.

Exersează!

- Învață să cânti fragmentul colorat, urmând etapele de la pagina 21.
- Intonează colindul și execută bătăi din palme pe sunetele **re**².
- Intonează colindul, alternând fragmentele pe note cu cele pe cuvinte.

Din lumea muzicii

Colindul

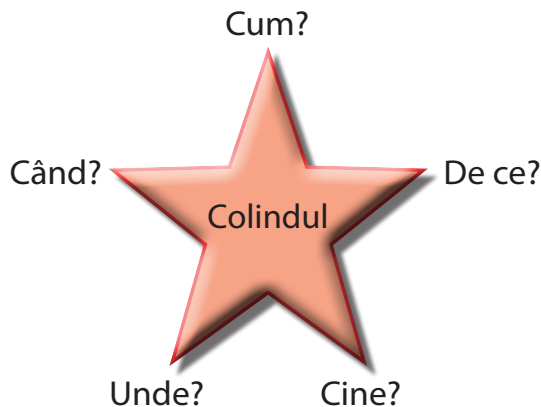
- Primul colind, care se cântă la fiecare casă, în ajunul Crăciunului, este colindul de ușă sau de fereastră. Prin acest colind se invocă trezirea gazdelor, pentru a-i întâmpina pe colindătorii care le aduc vestea nașterii lui Hristos.
- După ce colindătorii termină de cântat la fereastră, gazda îi invită în casă. Colindul pe care îl rostesc aici este colindul de masă, cântat în fața mesei încărcate de Crăciun.
- Urmează colindul „cel mare”, adresat gazdei. Ceata colindă apoi, pe rând, toți membrii familiei.

Învață să înveți Explozia stelară

Explozia stelară te ajută să îți dezvolți creativitatea și să realizezi cât mai multe legături între informații.

Cum procedezi?

Observi problema ale cărei soluții trebuie să le descoperi și care este scrisă în mijlocul stelei. Apoi, formulezi cât mai multe întrebări care au legătură cu aceasta. Cuvintele care desemnează începutul întrebărilor scrise în colțurile stelei te vor ajuta.

Aplică!

- Formulează întrebări legate de colind.
- Respectă următoarele reguli:
 - formulează corect întrebările;
 - respectă tema dată;
 - nu repeta întrebările adresate de alți colegi.

Legătura dintre text și melodie Strofa și refrenul

În această lecție, vei învăța despre structura cântecului.

- Amintește-ți colindul învățat lecția trecută.
- Rostește primul vers. Intonează melodia primului vers.
- Recită prima strofă. Intonează melodia primei strofe.
- Însușește melodia cu versurile corespunzătoare.
- Care este fragmentul care se repetă identic în cântec?

Reține!

Majoritatea cântecelor sunt alcătuite din strofe, formate din două, patru sau șase versuri și din refren, care se repetă după fiecare strofă, uneori înainte de aceasta. La colindele românești, refrenul conține doar un vers care se poate repeta o dată sau de două ori.

Completează, pe caiet, tabelul cu date din cântecele învățate în această unitate:

Cântecul	Numărul de strofe	Numărul de versuri din strofă	Strofa întâi	Strofa a treia	Refren
<i>Iarnă veselă</i>					
<i>Bună seara, gospodari</i>					

Învață un cântec!

Florile dalbe (după auz)

Colecția Timotei Popovici
Colindă din Banat

Potrivit

1. la scu - lați voi, bo - ieri mari, Flo - ri - le dal - be.
 2. Că vă vin co - lin - dă - tori,
 3. Și v-a - duc pe Dum - ne - zeu
 4. Dum - ne - zeu a - de - vă - rat

la scu - lați, ro - mâni plu - gari, Flo - ri - le dal - be.
 Noap - tea pe la cân - tă - tori,
 Să vă mân - tu - ie de rău.
 Soa - re-n ra - ze - lu - mi - nat.

Semnul de repetiție

Învață un cântec!

Căprița
(după auz)

Repejor

Colind cu mască – Muntenia

1. Vi - ne ca - pra de la mun - te, Cu ste - lu - țe al - be - n frun - te. Vi - ne ca - pra
2. As - ta - i ca - pr - a - de - vă - ra - tă, Pe la șa - le de - țe - la - tă. As - ta - i ca - pr - a -
3. Ca - pre ca ea mul - te nu - s, Um - blă tot cu coa - da - n sus. Ca - pre ca ea

Refren

de la mun - te Cu ste - lu - țe al - be - n frun - te Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța!
de - vă - ra - tă Pe la șa - le de - țe - la - tă.
mul - te nu - s. Um - blă tot cu coa - da - n sus.

Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța! Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța! Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța!

Lucrăm împreună!

- Împărțiți-vă în două grupe și intonați fragmentele cântecului, pe rând.
- Cum este melodia primelor două versuri cântată de fiecare grupă?
- Dar melodia refrenului cântată de fiecare grupă?

Reține!

Cele două fragmente, care se repetă identic, se pot scrie o singură dată folosind un semn muzical numit *semn de repetiție* \parallel : și \parallel .
Semnul de repetiție este un semn de prescurtare a scrierii muzicale, redat printr-o bară dublă și două puncte, pe spațiile 2 și 3 ale portativului.

Vi - ne ca - pra de la mun - te, Cu ste - lu - țe al - be - n frun - te.

Când fragmentul care se repetă nu este la începutul cântecului, se folosesc două semne de repetiție.

Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța! Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța!

Exersează!

Intonează cântecul cu pocnet din degete pe fragmentele care se repetă.

Mișcare pe muzică

Capra care însoțește colindătorii saltă și se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fălcile de lemn. Execută și tu mișcări de rotire sau de aplecare, cu bății din palme pe ritmul melodiei.

Învăță un cântec!

Descoperă semnele care ne arată repetiția în cântecul de mai jos.

Cântă-acum cu mine (după auz)

Repejor

Versurile și muzică: Florentina Chifu

Exersează!

Răspunde la întrebările de mai jos:

- Unde se găsesc semnele de repetiție în acest cântec?
- Ce fragmente ne arată semnul că trebuie să repetăm?
- Ce crezi că îți arată acest semn :||:?

Reține!

În cazul în care pe un portativ se întâlnesc două fragmente care se repetă pe rând, se folosește **semnul dublu de repetiție** :||:.

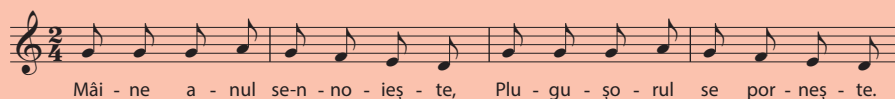
repetare de la început

repetarea fragmentului cuprins între semne

repetarea ambelor fragmente, pe rând

Scrive, pe caiet, forma prescurtată a fragmentului de mai jos:

Recapitulare

Amintește-ți ce ai învățat în această unitate.

Învăță un cântec!

Scoli, bunică, din pătuț

(Colindă din folclorul copiilor – Iernut, Mureș)

(după auz)

Repejor

1. Scoli, bu - ni - că, din pă - tuț, Flo - ri - le dal - be
 2. Că și ma - m'ar fi fă - cut,
 3. Dar n-a - re foc și lo - pa - tă,

Și ne dă un co - vri - guț, Flo - ri - le dal - be.
 Da - că ea ar fi pu - tut.
 Nici fă - i - nă mă - ci - na - tă,

Exersează!

- Completează, pe caiet, tabelul cu informații din colind:

Prilejul cu care se cântă	Cui se adresează	Numărul de strofe	Numărul de versuri din strofă	Versurile refrenului

- Învăță să cânti fragmentul colorat, urmând pașii învățați la pagina 21.

Fii creativ!

1. Continuă colindul așa cum dorești. Imaginează-ți ce a făcut bunica și cum au sfârșit copiii colindatul. Povestește colegilor.
2. Scrie un cvintet despre colinde, folosind informațiile de mai jos. Cvintetul este o poezie cu cinci versuri, care nu trebuie să aibă rimă.

Exemplu:
 Colindele
 Vechi, sfinte
 Răsună, încântă, adună
 Emoție, bucurie dăruiesc lumii
 Sărbătoare.

Primul vers este un cuvânt-cheie, de obicei substantiv, referitor la subiect.
 Al doilea vers este format din două adjective, care descriu substantivul din primul vers.
 Al treilea vers este alcătuit din trei verbe, care exprimă câte o acțiune referitoare la subiect.
 Al patrulea vers conține patru cuvinte, care exprimă sentimentele față de subiect.
 Al cincilea vers este un cuvânt, care exprimă esența subiectului.

Proiect

E vremea colindelor

Lucrăm împreună!

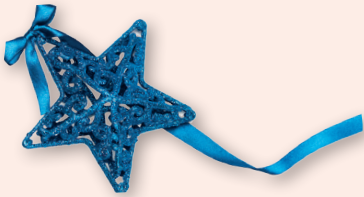
Colindele sunt podoabe neprețuite ale folclorului românilor. În luna decembrie, este timpul să ne împodobim sufletele. Este momentul când colindele trebuie să ajungă în casele oamenilor, iar mesagerii lor sunteți voi, copiii.

Împreună cu cadrul didactic, organizați festivalul *E vremea colindelor*, la care să participe toți copiii de clasa a IV-a din școala voastră. Puteți prezenta colinde învățate la școală, de la bunici sau de la alți membri ai familiei, de pe CD-uri sau din alte surse.

Confecționați fluturași cu datele din casetele de mai jos. Folosiți hârtie colorată! Împărțiți fluturașii colegilor, pentru a face cunoscut evenimentul.

- Locul desfășurării
- Data
- Ora

- Regulamentul festivalului
- Cine poate participa
- Cât timp are la dispoziție fiecare participant
- Cum se acordă punctajul

- Invitați
- Juriu
- Premii

Împărțiți-vă în echipe, de câte 5 membri, și realizați câte un afiș care să cuprindă următoarele informații:

- data când are loc spectacolul;
- locul unde are loc acesta;
- numele spectacolului;
- numele interpreților;
- denumirile pieselor din program;
- numele organizatorilor;
- un desen sugestiv.

Expuneți afișele în locuri vizibile. Realizați un album cu fotografii de la festival.

Evaluare

După cântec și mișcare, urmează evaluare.

1. Scrie, pe caiet, litera corespunzătoare răspunsului corect:

A. După înălțime, sunetele sunt:

- a) joase, înalte, puternice;
- b) joase, slabe, medii;
- c) înalte, medii, joase.

B. Colindul este:

- a) o melodie închinată Crăciunului;
- b) un cântec de urare a sărbătoritului zilei;
- c) un cântec de urare a gazdelor de Crăciun și de Anul Nou.

C. Semnul de repetiție este:

- a) un semn pus la începutul portativului;
- b) un semn de prescurtare a scrierii muzicale;
- c) un semn pus la sfârșitul portativului.

2. Scrie, pe caiet, și apoi intonează versurile pentru:

- a) refrenul colindului *Căprița*;
- b) prima strofă a colindului *Bună seara, gospodari*;
- c) refrenul colindului *Și-am plecat să colindăm*.

3. Scrie, pe caiet, denumirile notelor corespunzătoare fragmentului:

4. Stabilește ordinea strofă-refren pentru cântecul *Omul de zăpadă*, desenând un ▲ pentru strofă și un ■ pentru refren.

5. Intonează un colind învățat în această unitate, folosind clopoțelul pe refren.

ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	Scrie cele trei litere corespunzătoare răspunsurilor corecte.	Scrie două dintre literele corespunzătoare răspunsurilor corecte.	Scrie o literă corespunzătoare unui răspuns corect.
2	Rezolvă cele trei sarcini.	Rezolvă două dintre sarcini.	Rezolvă o singură sarcină.
3	Scrie denumirile celor șase note.	Scrie denumirile a patru note.	Scrie denumirile a două note.
4	Desenează în ordine cele șase forme geometrice.	Desenează în ordine doar patru forme geometrice.	Desenează în ordine doar două figuri geometrice.
5	Intonează corect colindul, folosind clopoțelul pe refren.	Intonează colindul cu mici ezitări, folosind clopoțelul pe refren.	Intonează colindul cu ajutorul colegilor, folosind clopoțelul.

UNITATEA 5

Comori neprețuite

Vei descoperi prin cântec comorile din sufletele noastre care fac ca omul să fie cea mai nobile ființă. Observă imaginile și discută cu colegii pe baza lor.

- Imaginează-ți ce s-a întâmplat, cum au fost ajutate aceste viețuitoare?
- Ce te determină să acționezi și să nu rămâi nepăsător la problemele altora?

Scrive o listă cu situații în care ai dat dovadă de curaj.

- Activitățile muzicale presupun curaj? Motivează răspunsul tău.
- Care sunt însușirile care te caracterizează?

Percuție corporală. Sunetele și notele **mi, fa, sol**
(deasupra octavei centrale)

Percuție corporală diversă

Joc

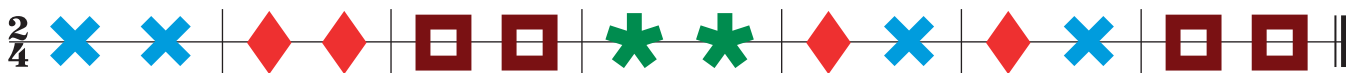
Codul secret al percuției corporale

Reține semnificația fiecărui semn al codului de mai jos, pentru a realiza percuția corporală pe tot parcursul manualului:

- ✕ bătaie din palme
- ◆ bătaie din picior
- pocnet din degete
- ✱ lovire ușoară a coapselor

Instrumentele de percuție produc sunete atunci când instrumentistul le atinge, le lovește sau le scutură. Aceste tehnici pot fi aplicate și asupra corpului tău.

Descifrează codul și execută mișcărilor de percuție corporală de mai jos:

Reține!

Cele patru procedee de bază ale percuției corporale sunt:

- bătaia din picioare, tropăitul;
- lovirea ușoară a coapselor (fie coapsa stângă, fie cea dreaptă sau ambele deodată);
- bătaia din palme;
- pocnetul din degete.

Există însă și alte posibilități de a produce astfel de sunete, ce includ: lovirea pieptului, clic cu limba în cerul gurii, frecarea palmelor.

Joc

Mesaje

Scrie pe tablă mesaje, folosind codul percuției corporale. Colegii trebuie să le descifreze și să le execute.

Adaugă noi semne în codul secret al percuției.

- ↑ clic cu limba în cerul gurii
- ◆ lovirea ușoară a pieptului
- ↵ frecarea palmelor
- bătaie din palme cu brațele ridicate deasupra capului

Descoperă semnele din codul percuției corporale și execută-le.

Fii creativ!

Creează exerciții ritmice, folosind percuția corporală. Realizează exercițiile în fața colegilor, urmând ca aceștia să le repete identic.

Cântând vei descoperi comorile din sufletul omenesc. Cea mai de preț comoară este hărnicia.

Învăță un cântec!

Zidarul (după auz)

Potrivit

Muzica: Constanța Lungu

1. Vezi, zi - da - rul cum zi - deș-te? Că-ră - mi - da el o ia Și la loc o po-tri-
2. Pân-la vârf, la turn se su - ie Și zi - deș-te pri - ce - put, Zid î - nalt de ce - tă -

veș - te, Pes - te zi - dul ca - re creș - te. Și tot pu - ne, și tot pu - ne, Și nu ști - e
țu - ie Pes - te noap - te a - pă - rut. — Da - că el nu ar lu - cra, Nici noi ca - să

câ - te - a pus... Toc, toc, toc, toc, toc, toc, Toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc.
n - am a - vea... Toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc, toc.

Exersează!

- Descoperă pe portativ pauzele. Intonează cântecul și execută bătăi din picior pe pauzele descoperite.
- Identifică notele cele mai înalte, apoi pe cele mai joase. Intonează cântecul și marchează prin bătăi din palme cele mai înalte sunete și prin lovirea coapselor cele mai joase sunete.

Acompaniază!

- Intonează cântecul și acompaniază cu percuție corporală așa cum dorești.
- Intonează cântecul și acompaniază cu un clopoțel strofele și cu percuție corporală fragmentele care se repetă.

Proiect

Creație și recreație

Pregătiți împreună, pentru serbare, o piesă acompaniată de percuție corporală. Împărțiți-vă în grupe de câte trei copii. Alegeți o melodie și creați acompaniamentul de percuție corporală potrivit. Împărțiți piesa în fragmente de câteva măsuri și repartizați aceste măsuri grupelor. Fiecare grupă propune mișcări de percuție corporală potrivite fragmentului ales. Repetați mișcările cu întreaga grupă și apoi cu întreaga clasă pentru a le învăța și pentru a vă sincroniza.

Sunetul și nota mi²

O altă comoară prețioasă este curajul.
Foarte mulți copii din țara noastră și din întreaga lume ajung la școală pe drumuri și trasee dificile. Mai ales iarna, pericolele sporesc.

Audiază!

Drumul la școală

(după auz)

Tempo de marș

Muzica: Al. Voevidca

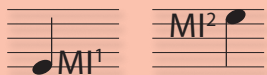
1. Când iar - na grea so - seș - te Și nin - ge tot me - reu, Să
2. Dar mi - e nu-mi prea pa - să De-al ier - nii timp ge - ros. Și
3. Iar când s-a - u - de cu - cul Și iar - na s-a sfâr - șit, Și-a -

mergi pe ger la școa - lă Îți vi - ne foar - te greu.
iar - na, ca și va - ra, La școa - lă merg vo - ios.
tunci mă duc la școa - lă, Mai ve - sel, fe - ri - cit.

Reține!

Cel mai înalt sunet audiat în cântec este **mi²**. Nota **mi²** se scrie pe al patrulea spațiu al portativului, între a patra și a cincea linie a portativului.

Exersează!

- Ascultă încă o dată cântecul și execută bății din palme pe sunetele cele mai înalte.
- Intonează fragmente din cântec sau cântecul în întregime, dacă vocea îți permite.
- Ascultă cântecul și urmărește cu degetul pe portativ notele și mersul melodic.
- Scrie un portativ cu nota **mi²**.

5 4 3 2 1 5 4 3 2 1 Mâna stângă
1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 Mâna dreaptă

Învăță să cânti la un instrument!

Vizionează, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti la pian notele învățate și cântecul. Observă unde sunt plasate clapele notelor **re²** și **mi²** și degetele pe care le folosești pentru a le cânta.

Sunetele și notele fa², sol²

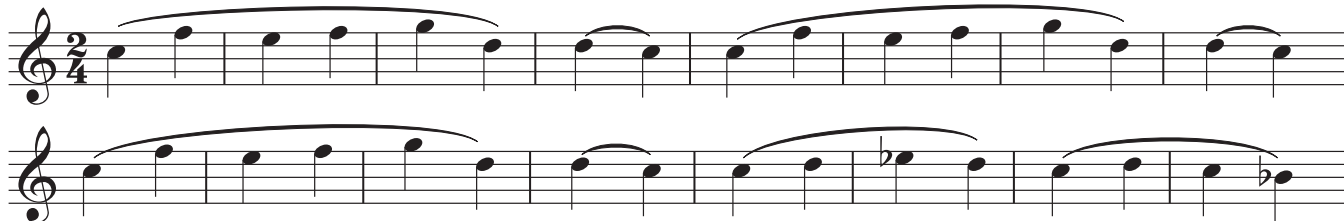
Audiază Partea I din *Simfonia a V-a*, de Ludwig van Beethoven.
Descoperă pe portative notele necunoscute.

Audiază!

Simfonia a V-a

de Ludwig van Beethoven

Reține!

Sunetele **fa²** și **sol²** se cântă deasupra lui **mi²**.
Nota **fa²** se scrie pe ultima linie a portativului.
Nota **sol²** se scrie deasupra ultimei linii a portativului.

Exersează!

- Reascultă piesa și marchează cu pocnet din degete sunetele **fa²** și cu bătăi în bancă sunetele **sol²**. Scrie, pe caiet, un portativ, cu notele **fa²** și **sol²**.
- Scrie notele de sus corespunzătoare celor scrise pe portativ:
- Citește informațiile despre L. van Beethoven și descoperă câteva însușiri ale acestuia.
- Explică, în 3-4 enunțuri, cuvintele compozitorului.

Din lumea muzicii

Ludwig van Beethoven

- A fost un compozitor german, considerat unul dintre cei mai mari muzicieni ai lumii.
- S-a născut la Bonn, în Germania, într-o familie de muzicieni.
- La 29 de ani a rămas complet surd, dar a continuat să compună.
- Simfonia a V-a, denumită *Simfonia Destinului*, exprimă triumful omului, al compozitorului în înfruntarea cu destinul.
- Cuvintele compozitorului sunt o dovadă a dramei trăite de acesta: „Ceea ce nu pot auzi cu urechea, sufletul meu va trebui să afle. Voi sfârâma zăgazurile destinului! Vreau să cânt, să cânt pentru toți!”

Învață să înveți Cântă la un instrument

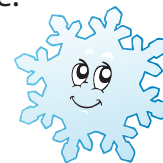
Fii creativ!

5 4 3 2 1 4 3 2 1 3 2 1
1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

Apasă clapele pianului, utilizând degetele indicate cu ajutorul numerelor. Primul șir de numere reprezintă digitația pentru **mâna stângă**, iar al doilea se referă la **mâna dreaptă**.

Urmărește, pe CD, filmul care îți arată cum să cânti notele învățate.

Cântă la pian melodia formată de notele care formează drumul vrăbiuței din jocul de mai jos. Interpretează notele cu duratele dorite de tine. Continuă melodia cu încă cinci note.

Joc

Drumul vrăbiuței

Ajută vrăbiuța să ajungă la cuib, știind că drumul acesteia este format din notele corespunzătoare sunetelor mai înalte decât **sol**¹. Scrie, pe caiet, notele care alcătuiesc drumul vrăbiuței.

Ascultă, pe CD, notele care formează drumul vrăbiuței, pentru a te verifica.

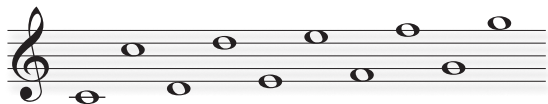
Recapitulare

Descoperă o comoară neprețuită ascunsă în următorul cântec.

Jocul notelor

Ascultă, pe CD, notele înrudite cântate la flaut, apoi intonează și tu atâtea câte poți. Identifică notele pe care le auzi pe CD. Scrie-le pe caiet.

Învăță un cântec!

O faptă bună

(după auz)

Muzica: Jean Lupu
Versuri: Gheorghe Zărafu

Potrivit

1. Lân - gă ca - să, Flo - ri - nel A gă - sit un po - rum - bel
2. Și-a vă - zut, când l-a lu - at Că e - ra în - sân - ge - rat
3. lu - te-a-tun - cea Flo - ri - nel A ve - nit a - cas' cu el
4. Du - pă do - uă săp - tă - mâni l-a zbu - rat fru - mos din mâini,

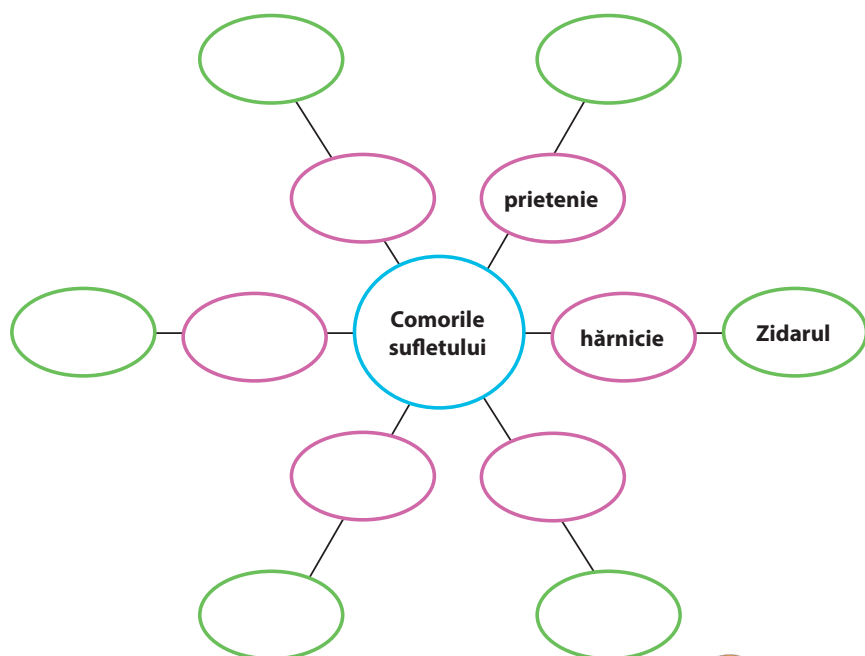
Ce sta trist în - tr-un bos - chet S-a a - pro - pi - at în - cet... cet...
O a - ri - pă-i a - târ - na Și nu mai pu - tea zbu - ra ra.
L-a spă - lat și l-a pan - sat Și a - ri - pa i-a le - gat gat.
Dar prin zbo - rul său ro - tit Mai în - tăi i-a mul - țu - mit mit.

Exersează!

- Intonează cântecul cu pocnet din degete pe fragmentul care se repetă.
- Intonează cântecul cu bății din palme pe pauze.
- Scrie, pe caiet, notele **mi**², **fa**², **sol**² corespunzătoare primelor două măsuri ale cântecului de mai sus.
- Ce „comoară” ai descoperit în cântec?
- În ce măsură este scris acest cântec?
- Intonează cântecul exprimând tristețe (la prima și a doua strofă), speranță (la strofa a treia) și bucurie (la strofa a patra).

- Realizează un ciorchine care să cuprindă însușirile sufletești oglinдите în cântecele învățate.

- Transcrie, pe caiet, însușirile care te caracterizează.
- Stabilește în fiecare săptămână, din semestrul al doilea, activități care să te ajute să îți dezvolți aceste însușiri. De exemplu, prima săptămână va fi *Săptămâna prieteniei*, în care te vei strădui să îți faci noi prieteni și să fii un amic mai bun. A doua săptămână va fi *Săptămâna curajului*.
- Notează, în jurnal, ce ai realizat în fiecare săptămână și ce îți propui în continuare.

Joc

Mimă

Mimează una dintre acțiunile prezente în cântecul de la pagina 61. Colegii trebuie să descopere fragmentul mimat și să îl intoneze.

Audiază!

Audiază, pe internet, fragmentul din *Simfonia a V-a*, de Ludwig van Beethoven și urmărește cu degetul pe partitură notele **mi**², **fa**², **sol**² învățate în această unitate.

Acompaniază!

Acompaniază piesa cu percuție corporală. Execută mișcările indicate mai jos, apoi continuă cu propriul acompaniament.

Simfonia a V-a

Muzica: Ludwig van Beethoven

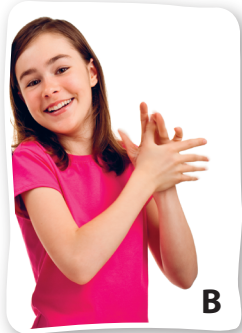

Evaluare

După cântec și mișcare, urmează evaluare.

1. Scrie, pe caiet, literele corespunzătoare imaginilor care redau percuția corporală.

2. Scrie, pe caiet, alte trei exemple de percuție corporală. Execută-le.

3. Scrie pe un portativ, în caiet, notele fa¹, sol¹, la¹, si¹, do², re², mi², fa², sol².

4. Scrie trei enunțuri legate de activitatea muzicală a compozitorului Ludwig van Beethoven.

5. Intonează un cântec învățat în această unitate și acompaniază-te cu percuție corporală.

ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	Scrie numerele celor trei imagini.	Scrie numerele a două imagini.	Scrie numărul unei singure imagini.
2	Scrie alte trei exemple de percuție corporală.	Scrie alte două exemple de percuție corporală.	Scrie un alt exemplu de percuție corporală.
3	Scrie cele nouă note.	Scrie doar șase note.	Scrie trei note.
4	Scrie trei enunțuri corecte.	Scrie două enunțuri corecte.	Scrie un enunț corect.
5	Intonează corect cântecul, știe versurile și se acompaniază cu percuție corporală.	Intonează corect cântecul, știe versurile și se acompaniază cu mici ezitări cu percuție corporală.	Intonează cântecul, știe versurile și se acompaniază cu ajutorul colegilor.

CUPRINS

Acesta este cuprinsul manualului tău.

Unitatea 1

TOATE LA TIMPUL LOR

Cântarea vocală	6
Poziția, emisia naturală, respirația, dicția	6
Cântarea vocală în colectiv	8
Ascultarea și preluarea tonului. Semnalul de început. Sincronizarea cu colegii și/sau acompaniamentul	8
Portativul și cheia sol	10
Sunetele și notele do, re, mi, fa, sol, la, si, do² ...	10
Proiect – Recreații muzicale	13
Evaluare	14

Unitatea 2

LOCURILE DIN SUFLETUL MEU

Ritmul	16
Duratele de pătrime și de optime	16
Durata de doime	18
Măsura de două pătrimi	20
Învață să înveți – Cum să descifrezi un cântec	21
Pauza de pătrime	22
Pauza de optime	24
Măsura de patru pătrimi	25
Nota întregă	26
Recapitulare	27
Evaluare	28

Unitatea 3

DRAG MI-E CÂNTECUL ȘI JOCUL

Genuri muzicale: Dansurile	30
Hora	30
Învață să înveți – Ciorchinele	31

Tărășelul	32
Brâul	34
Alunelul	36
Proiect – Dansurile – comori românești	37
Recapitulare	38
Evaluare	40

Unitatea 4

ARMONII DE IARNĂ

Melodia	42
Diferențierea înălțimilor sunetelor	42
Învață să înveți – Cum să compui o melodie	43
Sunetul și nota re²	44
Genuri muzicale: Colindele	46
Învață să înveți – Explozia stelară	47
Legătura dintre text și melodie	48
Strofa și refrenul	48
Semnul de repetiție	50
Recapitulare	52
Proiect – E vremea colindelor	53
Evaluare	54

Unitatea 5

COMORI NEPREȚUITE

Percuție corporală diversă	56
Sunetul și nota mi²	58
Sunetele și notele fa², sol²	59
Învață să înveți – Cântă la un instrument	60
Recapitulare	61
Evaluare	63